WASHINGTON DC 200
NEWS CTT
DRAUGAS, CHI. IL 60629

THE LIBRARY OF CONGRESS GRATIS
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION
WASHINGTON, D.C.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEPHONE: (312) 585-9500

Vol. LXVIII Kaina 15 c. TREČIADIENIS — WEDNESDAY, SPALIS — OCTOBER 9, 1974 Nr. 236

Iš L. K. B. Kronikos Nr. 11

Prokuratūra ignoruoja tarybinius įstatymus

Vienos teisinės normos popieriuj, kitos propagandai

VILNIAUS ARKIVYSKUPIJA

Vilnius

TSRS Generaliniam Prokurorui

Valstybės Saugumo Komiteto prie TSRS Ministrų Tarybos Pirmininkui Maskvoje

Vlado Lapienio,
gyv. Vilniuje, Dauguviečio 5 - 11

Pareiškimas

1973 lapkričio 20 saugumo darbuotojai, vadovaujami vyr. leitenanto Gudo, padarė mano bute kratą ir paėmė rašomąją mašinėlę ir daug senų religinių knygų. Dalis jų spausdinta rašomąja mašinėle. Ne visos knygos buvo įtrauktos į kratos protokolą ar apyrašą prie paimtų knygų, o tiesiog suverstos į maišus ir išvežtos. Maišai neužantspauduoti. Tuo pačiu norėtųsi priminti, kad knygos yra kultūrinės vertybės ir todėl su jomis reikia atitinkamai elgtis. Tokiu būdu buvo grubiai pažeistas Lietuvos TSR BPK 192 str.

Todėl 1974 sausio 4 kreipiausi į Lietuvos TSR Prokurorą, prašydamas, sutinkamai su BPK 24 str., atitaisyti įstatymo pažeidimą ir knygas man grąžinti arba bent įrašyti į papildomą apyrašą neužrašytas knygas. Tuo būdu būtų atitaisytas saugumiečių įvykdytas grubus tarybinių įstatymų pažeidimas.

Tačiau veltui. Šių metų sausio 14 gavau iš Prokuratūros tokio turinio laišką:

"Atsakydamas į Jūsų 1974 sausio 4 pareiškimą, pranešu, kad 1973 lapkričio 20 Jūsų bute buvo prokuroro sankcijonuota krata ryšium su atliekamu baudžiamoje byloje tardymu. Klausimą dėl kratos metu paimtos pas Jus literatūros grąžinimo išspręsime tardymo eigoje".

Toks prokuroro atsakymas iš esmės yra nepatenkinamas, nes man jau kratos metu buvo aišku, kad tai daroma su prokuroro sankcija. Todėl aš klausiau ne šito, bet konstatavau, kad saugumiečiai grubiai pažeidė LTSR BPK 192 str. Toks atsakymas perša mintį, kad pats Prokuroras yra priklausomas nuo Saugumo arba kartu su jais nori dar kartą pasityčioti iš piliečio. Jei Prokuroras būtų turėjęs bent kiek geros valios, tai jis būtų patvarkęs, kad knygos man būtų grąžintos arba surašytos į naują apyrašą ir man pranešta. Jeigu pati Prokuratūra ignoruoja tarybinius įstatymus, tai kaip galima norėti, kad eiliniai piliečiai jų laikytųsi? O, gal būt, vienos teisinės normos yra popieriuje, o kitos — užsienio propagandai?

LTSR BPK 12 str. tvirtina, kad visi piliečiai yra lygūs prieš įstatymą, o kasdieniniame gyvenime matome ką kita. Iš tikinčiųjų —šiuo atveju katalikų — atimamos rašomos mašinėlės, religinio turinio knygos ir rankraščiai, jų butuose daromos kratos. Tuo tarpu ateistai viso šito nežino, turi progos laisvai skleisti savo pažiūras, jų paslaugoms valstybinės masinės informacijos priemonės — spauda, radijas, televizija, kinas ir teatras.

Katalikai už senas religines knygas arba naujas, spausdintas mašinėle, yra šaukinėjami į Saugumo komitetą, tardomi, gąsdinami arba vargsta kalėjimuose. Per 30 Lietuvoje tarybinės santvarkos metų katalikai neturėjo ir neturi nei vieno laikraščio ar žurnalo, negali atsispausdinti nei vieno katekizmo.

Jei prieš įstatymus visi lygūs, kaip teigia tarybinės teisės šaltiniai, tai kodėl mums, katalikams, taikomos ne įstatymų normos, bet ateistų — saugumiečių arba kitų valdžios pareigūnų — nuomonės, pažiūros ar žodinės instrukcijos.

Spaudoje ir per radiją nuolatos įrodinėjama, kad visiems tarybiniams piliečiams suteiktos didžiausios teisės bei laisvės. Mes, katalikai, drąsiai tvirtiname, kad ne tik neturime žodžio ir spaudos laisvės, bet, priešingai, neturime ir elementarių žmogaus teisių. Kunigai — Antanas Šeškevičius, Juozas Zdebskis, Prosperas Bubnys — buvo nuteisti vien už tai, kad jie drįso, eidami savo tiesioginės pareigas, paaiškinti vaikams katalikų tikėjimo pagrindus — katekizmą, o Jonas Stašaitis, Petras Plumpa, Paulius Petronis ir V. Jaugelis areštuoti ir laikomi kalėjime vien už tai, kad drįso gaminti maldaknyges.

(Bus daugiau)

Vilniaus šedevro, katedros interjero kampelis

Lenkai šalti Giereko atžvilgiu

WASHINGTONAS. — Kongresmanas Edward Derwinski (resp., Ill.) apie Lenkijos komunistų partijos vadą Edwardą Giereką kalbėdamas, sakė, kad jam, Gierekui, nebus progos susitikti su plačiosiomis lenkų masėmis. Nebus gal ir didelių demonstracijų prieš jį. Gierekas nėra tas, kuris sukūrė tokią Lenkiją, kokia ji yra šiandien. Labai paprastai, lenkai Amerikoj jį tik ignoruos, laikysis šaltai.

Gierekas vakar jau buvo Baltuosiuose rūmuose ir turėjo konferenciją su prez. Fordu.

Maskva pripažins Bendrąją rinką

BRIUSELIS. — Kitą mėnesį Europos Bendroji rinka kaip vienetas Maskvoje pradės ekonomines derybas su Komecon paktu. Iki šiol sovietai ir Rytų Europos ekonominio pakto valstybės nenorėdavo pripažinti Bendrosios rinkos ir derėdavosi tik su atskiromis valstybėmis individualiai.

MASKVA. — Vienas Gruzijos komunistų partijos centrinio komiteto narys už kyšių ėmimą buvo nubaustas 11 metų koncentracijos stovyklos. Apie tai rašė ir Tbilisi laikraštis "Zaria Vostoka".

Meningičio epidemija Brazilijoj

RIO DE JANEIRO. — Praėjusį savaitgalį Sao Paulo mieste vėl mirė 29 asmenys nuo meningičio ligos, o į ligoninę pateko apie 500. Epidemija prasidėjo liepos mėnesį Sao Paulo apylinkėse, pasiekė jau ir Rio de Janeiro. Iš viso mirusių yra jau virš 1,000.

Teroristams paskutinė sąlyga

SANTO DOMINGO. — Dominikonų respublikos prezidentas Joaqin Balaguer savo kalboje į tautą minėjo, kad teroristai, jei pasiis įkaitus, galės išvykti iš krašto kur tik jie nori. Venecuelos ambasadoje šešis įkaitus tebelaiko antrą savaitę. "Tai yra paskutinė nuolaida, ir jiems jokios kitos išeities nėra", sakė prezidentas. Teroristų saugumą, iki jie išvyks, garantuoja Amerikos, Ispanijos ambasadoriai ir Venecuelos charge d'affaires.

Kuba visados prieš Ameriką

NEW YORK. — Kubos užsienio reikalų ministeris Raul Roa, Jungtinių Tautų generalinėj asamblėjoj kalbėdamas, atakavo ne ką kitą, tik Ameriką. Amerika kalta buvusi dėl Čilės perversmo, kalta dėl Kipro krizės, neleidžia apsispręsti ir neduoda nepriklausomybės Puerto Ricai ir t. t.

Į jo kalbą atsiliepė Amerikos ambasadorius John Scali, sakydamas, kad jo žodžiuose nieko naujo, tai tik paprasta demagogija, neparemta faktais, o Puerto Rico Kubos stiliaus nepriklausomybės nenori ir niekada nenorės.

Turkams pagalbą nutrauks

WASHINGTONAS. — Atstovų rūmuose priimtas griežtesnis įstatymo projektas, negu siūlė prezidentas Fordas, ir 291 balsu prieš 69 priimtas originalus ankstesnis planas, kad pagalba Turkijai bus nutraukta, jeigu prezidentas negalės patvirtinti, jog derybose dėl Kipro padaryta tikrai didelė pažanga, kad turkai atitraukė didelę dalį savo kariuomenės, ginkluotos amerikietiškais ginklais. Mišri abiejų rūmų komisija buvo priėmusi prezidento formulę, kad jei turkai neatsisakys derėtis dėl Kipro, parodys geros valios, nebus nutraukta karinė pagalba.

"Helmutai, mes atėjome į Bonną. Kancleris padeda visam pasauliui, tačiau vokiečiams ūkininkams trūksta pinigų!" — Su tokiais ir jiems panašiais šūkiais Vakarų Vokietijos ūkininkai suruošė demonstracijas prieš kanclerį H. Schmidtą, reikalaudami pakelti žemės ūkio produktų kainas

Didėja narkotikų pavojus

WASHINGTONAS. — Dr. Robert DuPont, Baltųjų rūmų direktorius kovai prieš narkotikus, nuogąstauja, kad heroino į Ameriką vėl daugiau patenka ir narkotikų vergų gali atsirasti daugiau nei buvo 1970. Narkotikai ypač pradėjo plisti mažesniuose miestuose ir tolimesniuose krašto užkampiuose.

Sunku sudaryti vyriausybę

ROMA. — Italijos prezidentas Giovanni Leone susikvietė buvusius prezidentus ir partijų vadus ir tarėsi, kaip nugalėti vyriausybės krizę. Komunistai spaudžia prezidentą, kad ir juos įsileistų į vyriausybę, bet su jais kiti nenori dirbti. Pasitarimo tikslas ir buvo išsiaiškinti, ar galima sudaryti vyriausybę iš centro ir kairiųjų atstovų be komunistų. Dauguma politikų nemano, kad reikėtų dėl to paleisti parlamentą ir skelbti naujus rinkimus. Buvo pasklidusios žinios, kad Amerikos ambasadorius John Volpe buvo pataręs krikščionims demokratams skelbti tokius rinkimus, bet ambasada tas žinias paneigė.

Argentinos teroristų sąlygos

BUENOS AIRES. — Argentinos kraštutiniai kairiųjų teroristų organizacija pasiūlė paliaubas prezidentienei Isabel Peronienei. Jeigu jų sąlygas Peronienė priims, tai jie paleis tebelaikomus du karininkus, vieną prekybininką ir sulaikys savo veiklą. Kokios jų sąlygos? Valdžia turi paleisti visus suimtuosius teroristus ir politinius kalinius, atšaukti įstatymą, draudžiantį jų organizacijos veiklą, atšaukti parlamento priimtą baudžiamąjį kodeksą, nukreiptą prieš juos.

Koks bus atsakymas iš Peronienės ir valdžios žmonių, dar nežinoma.

TAIPEI. — Pirmasis Taivane mėginima snukreipti keleivinį lėktuvą iš Tautinės Kinijos į komunistinę nepavyko. Oro piratas buvo ginkluotas gazolino bomba ir peiliu, bet lėktuve buvęs saugumo agentas jį nuginklavo.

WASHINGTONAS. — Atstovų rūmų Vidaus reikalų komitete vienbalsiai praėjo įstatymo projektas Indiana Dunes Tautinį parką išplėsti, pridėti dar 5,323 akrus prie esamo parko. Tokiu būdu parkas nusitęs nuo Gary iki Michigan City, visu Michigano ežero pakraščiu.

SEOUL. — Korėjietis, kuris rugpiūčio 15 bandė nušauti Pietų Korėjos prezidentą Park Čung Hee, teisme prisipažino, kad jis veikė ne vienas, kad tokias instrukcijas buvo gavęs iš Šiaurės Korėjos ir Japonijos komunistų partijos. Park nebuvo nušautas, tik jo žmona.

CHICAGA. — "Chicago Tribune" savaitiniam almanache rašoma, kad 1853 metais spalio 9 buvo pasiektas pašto greičio rekordas, laiškas iš St. Louis pasiekė San Francisco per 23 dienas, arba "per tiek pat laiko, kiek jo reikia ir 1974 metais".

FORDO EKONOMINĖ PROGRAMA

Siūlymas pakelti mokesčius daugiau uždirbantiem jau susilaukia opozicijos

WASHINGTONAS. — Vakar išleidžiant laikraštį, per radiją ir televiziją kalbėjo prezidentas Fordas, tai jo kalbos dar negalėjome pacituoti. Buvo spėjama, kad savo kalboje žadėjo pasiūlyti Kongresui pakelti mokesčius 5 procentus šeimoms, kurios turės pajamų 15,000 dolerių ir pavieniams, uždirbantiems virš 7,500 dol.

Kongrese dėl Fordo projekto jau susidarė opozicija. Kongresmanas Collier (resp., Ill.), vienas iš "Ways and Means" komiteto narių, sakė, kad jis tam siūlymui priešinsis ir mano, kad jo komitete projektas nepraeis, o jeigu su nedidele persvara ir praeitų, tai nepraeis Atstovų rūmuose.

Fordas, ruošdamasis kalbai, buvo minėjęs, kad tauta turi bent kiek atsisakyti mažų patogumų, reikalinga kiek daugiau disciplinos ir aukos bendram krašto reikalui. Jis žadėjo siūlyti mažiau uždirbantiems sumažinti taksus, bedarbiams suieškoti daugiau darbų, paskatinti namų statybą, taupyti energijos išteklius. Visa tai turėtų būti pradėta praktiškai vykdyti po rinkimų. Šie Fordo siūlymai bus medžiaga rinkiminei kampanijai, kuri prasideda šį savaitgalį, Kongresui užbaigus darbą ir ruošiantis naujiem rinkimam. Programą galės svarstyti jau naujas Kongresas.

Prezidentas atsisakė kai kieno siūlymo uždėti didelius taksus gazolinui. Susidarytų tada bilijonai dolerių pajamų ir paties gazolino gerokai susitaupytų, mažiau būtų važinėjančių, mažiau jo reikėtų pirktis iš užsienio naftos. Atsisakė Fordas ir gazolino normavimo.

Demokratų vadas Senate Mansfield pritaria projektui pakelti mokesčius, bet tik uždirbantiems 20,000 dol. ir daugiau. Sen. Kennedy pakėlimui yra priešingas, bet kaip reikėtų kovoti su infliacija, senatorius nežino.

Jūrininkai palieka laivą vandenyne

TOKIJO. — 35 jūrininkai ir 4 laikraštininkai paliko pirmąjį japonų atominį laivą Mutsu ir pagelbiniu laivu sugrįžo į krantą. Atominiam laive liko tik kapitonas ir 19 kitų žmonių. Laivas, išplaukęs bandomajai kelionei, pasirodė nesaugus, radiacija pradėjo sunktis iš reaktoriaus. Po 43 dienų plaukiojimo laivui grįžti į uostą žvejai pastojo kelią.

PROVIDENCE, R.I. — Rabinas Baruch Korff, vienas pačių didžiausių Nixono rėmėjų, porą dienų prieš prezidento atsistatydinimą su juo kalbėjo ir dabar pakartojo Nixono žodžius, kad jis, Nixonas, nenorėjo jokios sau amnestijos, o buvo pasiryžęs būti nuteistas ir sėdėti kalėjime.

WASHINGTONAS. — Atstovų rūmai numatė didesnes baudmes, nei buvo anksčiau, už patefono plokštelių ir magnetofonų juostelių neleistiną kopijavimą ir pardavinėjimą. Pirmiau bausmė buvo nuo 100 iki 1000 dolerių, gi dabar už pirmą nusikaltimą 25,000, o už kitus po 50,000 dolerių.

Kinijq valdys dešinieji

BONNA. — Vokiečių žurn. "Der Spiegel" įsidėjo 1966 metų Mao Tse-tungo laišką, rašytą savo žmonai Čiang Čing, kuriame Mao atmeta žmonos teorijas ir teigia, kad po jo mirties Kiniją užvaldys dešinieji komunistai. Žurnalas sako, kad tas laiškas, eksperto nuomone, yra tikras.

BERLYNAS. — Rytų Vokietija, minėdama savo 25 metų gyvavimo jubiliejų, surengė didelį paradą, parodė naujausius sovietinius ginklus. Boikotavo ir parade nepasirodė vakariečiai ambasadoriai ir kiti diplomatai.

Rytų Vokietijos karinės milicijos paradas Leipcige

WASHINGTONAS. — Senatas 70:0 balsų nutarė FBI direktoriaus terminą apriboti tik 10 metų. Tokiu būdu šiai įstaigai bus didesnė Kongreso kontrolė.

ATĖNAI. — Graikijos vyriausybė atsistatydino. Bus sudaryta laikina, kita, kuri turėtų pasiruošti kito mėnesio visuotiniams rinkimams.

KALENDORIUS

Spalio 9: šv. Dionyzas, šv. Publija, Dalius, Eglė.

Spalio 10: šv. Pranciškus Bor., šv. Eulampija, Gilvydas, Auksė.

Saulė teka 6:55, leidžias 6:21.

ORAS

Daugiausia saulėta, šilčiau apie 70 laipsnių.

SKAUTYBĖS kelias

GLOBOJA CHICAGOS SKAUTININKIŲ-KŲ RAMOVĖ
Redaguoja ps. Irena Regienė, 2652 W. 65th St., Chicago, Illinois 60629

SVARBUS PRANEŠIMAS SESERIJOS VADOVĖMS

LS Seserijos sąskrydis įvyks š. m. lapkričio 1-3 d. Hamiltone, Ont., Sheraton - Cannaughton Hotel, King Street.

Visas tuntininkes, vietininkes, draugininkes, skautininkes ir židinietes kviečiame dalyvauti.

Vyks įdomios paskaitos, diskusijos ir instrukcijos veiklos reikalais. Kviečiame rankdarbių žinoves iš Montrealio, New Jersey, New Yorko, Chicagos. Hamiltonietės ruošia ir linksmavakario programą iš Hamiltone ir apylinkėse esančio talento.

Hamiltono vyr. skautės ir "Šatrijos Raganų" būrelis su užsidegimu ir nuoširdžiai kviečia į šį suvažiavimą visas atvykti. Maistas ir viešbutis savaitgaliui kainuos 25 dol. (Į šią kainą įskaitomas ir registracijos mokestis) Kanados ir JAV pinigų iškeitimas nėra vienodas, todėl čekiai rašomi Kanados pinigų vertės suma.

Visos prašomos nedelsiant registruotis — to reikalauja viešbučio administracija.

Iki malonaus pasimatymo sąskrydyje!

Rengėjos

L.S.S. SKAUČIŲ SESERIJOS SĄSKRYDIS

Tuntininkėms, vietininkėms, draugininkėms, skautininkėms, židinietėms

PROGRAMA

Penktadienis — lapkričio 1 d. — Atvykimas, registracija.

Šeštadienis — lapkričio 2 d. Registracija, 10:00 — Atidarymas, 10:30 — Tema "Vadovė", diskusijos, praveda s. Irena Kerelienė, 12:00 — Pietūs, 1:00 — Šakų draugininkėms speciali programa. Raj. vadeivės, tuntininkės, vietininkės, mažų vietovių vadovės, tariasi, diskutuoja rūpimus veiklos klausimus. Vadeivių pranešimai ir konkrečios mintys rajono veiklai. Skautininkių, Židiniečių veiklos posėdis. Rankdarbių instrukcijos. 3:00 — Tema "Skautininkės pareiga ir veikla Seserijoje" praveda s. Saulė Šatienė. Rankdarbių instrukcijos. 5:00 — Vakarienė, 6:30 — Tema "Moralė ir religija skautės ir vadovės Seserijoje" temą pristato: dvasios vadovai, kun. Augustinas, kun. Paulius, kun. P. Dolys. 9:00 — Linksmavakaris. Šv. Mišios bus pagal vietovės rengėjų patvarkymą.

Sekmadienis — lapkričio 3 d. — Seserijos veiklos pranešimas: 10:00 VS Pavaduotoja s. I. Kerelienė padarys pranešimą apie ruošiamą knygą "Skautybė Lietuvaitei" .Gintaro Vadovių Mokyklos vedėjos s. L. Kiliulienės pranešimas, "Unity 74" s. G. Matonienės pranešimas, VS-kės pranešimas —pageidavimai, siūlymai visų dalyvių, 12:30 — Uždarymas, 1:00 — Važiuojame namo.

Visos vietovių vadovės yra prašomos atvežti pavyzdžius, kuriuos atlieka sueigų metu.

AUŠROS VARTŲ TUNTO DĖMESIUI

Aušros Vartų skaučių tunto sueiga įvyks sekmadienį, spalio 13 d. Jaunimo Centro žemutinėje salėje, 10:30 val. ryto — Šv. Mišios. Tuoj po pamaldų ten pat vyks iškilminga tunto sueiga. Visos dėvime tvarkingomis uniformomis ir mėlynomis iki kelių kojinėmis.

Maloniai kviečiame tėvus ir svečius šioje sueigoje dalyvauti. Sesės skautininkės, kviečiame visas!

VARŽYBŲ ŠVENTĖS PROGRAMA

Chicagos skaučių ir skautų varžybų šventė įvyksta ateinantį sekmadienį, spalio mėn. 13 d. 1 val. p. p. Bučo darže, Willow Springs, Ill. Į šią tradicinę, devintąją žaidimų šventę kviečiami visų Chicagos tuntų sesės ir broliai, visi vienetai, visi vadovai ir vadovės. Šventės garbės svečiais yra pakviesti visi tuntininkai, vidurio rajono vadija ir buvę vyriausieji skautininkai-ės: v. s. O. Zailskienė, v. s. M. Jonikienė ir v. s. Vl. Vijeikis.

Šventės programa sudaryta iš įdomių ir smagių skautiškų-sportiškų žaidimų, kurie vyks skautų-čių ir jaunesniųjų skautų - skaučių aikštėse. Aikščių žaidimams vadovaus jau daug metų vadovavę j. v. s. B. Juodelis, ps. L. Kupcikevičius ir s. V. Rupinskas, padedami daugybės teisėjų.

Jaunesnieji skautai - tės turės mazgų rišimo estafetę, metimus į taikinį, lenktynes su kaladėlėmis, estafetę su bonkomis ir kvadrato rungtynes. Vyresnieji sesės ir broliai turės tris lenktynių žaidimus su įvairiomis kliūtimis. Kadangi pasiruošimas žaidimams yra nereikalingas, nebent tik tuntų tinklinio komandoms, pakartojant stovykloje turėtas rungtynes, kiekvienam ir kiekvienai bus puiki galimybė, paruntyniauti, išbandyti savo greitas kojas, panaudoti savo patyrimą ir sumanumą.

Šventės dalyviams namuose pietų nereikės valgyti, nes šventė turės puikią valgyklą žemomis kainomis, su puikiais pietumis, skanumynais ir kava. Visi į šventę atvykę bus mielai priimti ir pavaišinti.

Rengiama ir turtinga tradicinė loterija. Veiks gėrimų paviljonai suaugusiems ir jaunimui.

Baigiant indėnų vasaros malonumus, uždarant buriavimo sezoną ir pereinant į sueigas klasėse ir salėse ši žaidimų šventė bus puiki proga dar visiems kartu pabendrauti, paskautauti rudens gamtoje.

Š. R.

MŪSŲ GERADARIAI

Kiekviena veikla reikalinga medžiaginės ir dvasinės paramos. Nerijos tuntas džiaugiasi, kad p. į Bučo sodybą dalyvauti skaukiekvienam užsimojime yra remiamas dosnių rėmėjų ir darbščių tėvų, kurių dėka ir rugsėjo 28 d. ruoštasis vakaras praėjo su pasisekimu.

Dovanų paskirstymui be vadijos narių aukojo Ankaus "Baltic Bakery", Andrijauskai, Pleiriai, Vazneliai, Vindašiai, Navickienė, Miecevičiai. Piniginėmis aukomis parėmė dr. R. Povilaitis, Algis Modestas, A. Valiukaitis, Macijauskas, v. s. Pranas Nedas. Kelpšienė aukojo žvakes ir servetėles vaišių stalams, o žinomas prekybininkas Jurgis Janušaitis užpirko stalą jaunimui. Nerijos tunto vadovybė ir sesės džiaugiasi turėdamos nuoširdžius jų veiklos rėmėjus.

JAV ATLANTO RAJONO "ŠVENTARAGIO" STOVYKLA

Šiais metais Atlanto rajonas savo stovyklą pavadino Šventaragio vardu ir ji įvyko BSA stovyklavietėje Lake of Isles, North Stonington, Conn.; laikas rugpiūčio 24 d. — rugsėjo 2 d.

Stovyklavo arti 350 skautų ir skaučių iš įvairių rajono vietovių.

Stovyklai vadovavo v. s. A. Samušis; kapelionas — Seserijos dvasios vadovas kun. P. Baltakis, OFM. skautų pastovyklės viršininkas j. v. s. M. Manomaitis, skaučių pastovyklės viršininkė ps. Reg. Petrutienė; iždininkas s. A. Glodas, komendantas ps. A. Valančiūnas; ūkio vadovas R. Didžbalis, vyr. virėjas p. H. Bourdette; gailestingoji sesuo Ir. Jalinskienė; vandens apsauga rūpinosi V. Rauba; stovyklų budėjimą tvarkė j. s. G. Čepas; raštinės vedėja M. Kvedarienė; laikraštėlį Šventaragio Krivūlė administravo Alg. Česnavičius ir A. Špakauskas; sporto vadovas Pr. Gvildys.

Stovyklą aplankė daug svečių — tėvų, rėmėjų ir sk. vadovų-vadovių. Tarp jų — v. s. P. Jurgėla, v. s. P. Molis, s. R. Molienė, v. s. Č. Kiliulis, s. L. Kiliulienė, v. s. kun. V. Cukuras, v. s. kun. J. Vaišnora, MIC, s. R. Jakubauskas, s. A. Bobelis, s. V. Nenortas ir k.

Stovyklavo LSS Tarybos pirmininkas v. s. A. Saulaitis, Seserijos vyr. skautininkė v. s. L. Milukienė (net su šeima), Rajono vadas. s. B. Aleksandravičius, kelias dienas s. A. Bobelis ir k.

Stovykla buvo tvarkinga, rami, rūpestingai paruošta programa buvo sėkmingai išeita. Visų nuotaika gera ir skautiška.

NERIJOS TUNTO SESĖMS

Ateinantį sekmadienį, spalio 13 d. sueigų Jaunimo Centre nebus. Visos atvykstame 1 val. p. p. į Bučo sodybą, dalyvauti skautiškų žaidimų - varžybų šventėje. Dėvime stovyklinėmis darbo uniformomis. Dalyvavimas privalomas.

Šių metų "Gintaro" vadovių mokyklos dalyvės susidomėjusios klausosi pašnekesio. Nuotr. Č. Kiliulio

BALFAS PRAŠO

Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos fondo veikla, pradėta prieš trisdešimtį metų, reikšmės ir svarbos nenustojo. Komunistinės Rusijos agresijos išdavoje po II-jo pasaulinio karo benamiais tapusieji mūsų tautiečiai įsikūrė laisvojo pasaulio įvairiuose kraštuose. Buvo įkurtas BALFas jiems paramai teikti ir rūpintis imigracija į Ameriką. Padėtis pasikeitė, pasikeitė ir paramos reikalingieji.

Laisvojo pasaulio kraštuose šelpiamųjų skaičius sumažėjo, nors vis šelpiami lietuviai, kurie dėl vienokios ar kitokios priežasties negalėjo išvykti į Ameriką ir dar gyvena Vokietijoje, Italijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Austrijoje, Norvegijoje, Anglijoje, Šveicarijoje, Brazilijoje, Argentinoje, Kanadoje, Turkijoje ir Amerikoje.

BALFo tęsiama pagalbos ranka daugiausia pasiekia lietuvius, gyvenančius anapus geležinės uždangos. Pasiekia Lenkijos valdžios teritorijoje gyvenančius ir tremtinius Sibire. Be to, BALFas stengiasi padėti ir į vargą patekusiems laisvojo pasaulio kraštuose gyvenantiem lietuviam ir lietuviams pabėgėliams iš Sovietų pančių.

BALFo teikiama parama — tai ne vien kasdieninio gyvenimo reikmenimis aprūpinimas, bet ir moralinė, vaizdžiai rodanti, kad išsiblaškę po įvairius pasaulio kraštus lietuviai neužmiršta vienas kito ir broliškai sušelpia.

Spalio mėnesis skirtas vajui sutelkti lėšoms BALFo veiklai. Šį vajų pradedame su viltimi, kad mūsų tautiečiai bus dosnūs, kad BALFo tiesiamoji pagalbos ranka į vargą patekusiems sesėm ir broliam lietuviam nebus tuščia.

Prašome BALFo skyrių ir apskričių valdybas, įgaliotinius ir talkininkus jungtis ir kviesti kitus į lėšų telkimo vajaus pravedimą. Vargstančių ir išblaškytų po visą pasaulį brolių vardu prašome lietuvius savo gražia auka prisidėti, kad BALFas būtų pajėgus išklausyti visų savo nelaimingų brolių pagalbos šauksmus.

BALFo centro valdyba

LAIŠKAI

KAS GALI ATSIŲSTI KNYGUTĘ "200.000.000 AND LITHUANIA"?

Vos 1971 metais Lietuvių Bendruomenės Los Angeles Jaunimo skyrius išleido mano parašytą knygutę "200.000.000 and Lithuania", jos laida buvo išbaigta.

Po to nuolatos gaunu iš įvairių asmenų, įstaigų prašymų jiems atsiųsti tą knygutę platinimui ar pasiskaitymui, informacijai. Deja, atliekamų egzempliorių neturiu.

Neseniai viena užsienio korespondentė, tos knygutės negavusi pas mane, parašė vadovaujančiai lietuvių organizacijai į Chicagą, bet jie prašymą nukreipė į mane. Pakartotinai prašomas, padariau tos knygutės fotografinį atspaudą ir pasiunčiau prašiusiai užsienio spaudos korespondentei, nuolatos rašančiai Anglijos ir Graikijos spaudai.

Man atrodo, kad tokiu būdu dauginti leidinėlį nėra praktiška. Gi užsieniečiams atrodo keista, kad pageidaujamo informacinio lietuvių leidinėlio anglų kalba neįmanoma gauti, kai tuo tarpu patys lietuviai pageidauja, kad užsieniečiai daugiau ir tiksliau informuotų apie Lietuvą.

Kadangi jokia lietuvių organizacija ar koks mecenatas nesiima to leidinėlio antros, pataisytos, laidos išleidimo, maloniai prašau turinčius ir nesinaudojančius leidinėliu "200.000.000 and Lithuania", malonėkit man atsiųsti. Ypatingai būtų gražu, jei anais metais jį gavusieji ir dar už jį neatsilyginusieji, teiktųsi sugrąžinti, jei gailisi prašyto dolerio.

Algirdas Gustaitis,
1207 N. Detroit St.
Los Angeles, Calif. 90046.

SUVAŽIAVIMAS NEW YORKE

New Yorko Neringos ir Tauro tuntai kviečia visas rajono skautes ir skautus į suvažiavimą šių metų lapkričio 9-10 dienomis atžymėti jų 25 metų veiklos jubiliejų.

Atidarymas šeštadienį, lapkričio 9 d. 1 val.

Vakare — koncertas, kurį atliks pakviestas iš Montrealio jaunimo ansamblis Gintaras su tautiniais šokiais, liaudies dainomis bei instrumentais.

Po koncerto — šokiai.

Sekmadienį — 11 val. Jaunimo Mišios, po jų iškilminga sueiga.

Šis suvažiavimas įvyks Kultūros Židinyje (361 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207).

Smulkesnes informacijas New Yorko vadovai praneš vėliau.

Visas skautes bei jų vadoves jau dabar prašau pradėti organizuotis ir kaip galima daugiau dalyvauti šiame suvažiavime.

s. Irena Jankauskienė
Vadeivė

INDIJOS RELIGINĖ IŠMINTIS

originali, dalykinė esmėja apie vieną iš šviesiausių Indų religijos laikotarpių parašyta **Vytauto Bagdanavičiaus**

Kai Azijos religijos šiandien perša mums savo mokslą ir kai kai kurios jų sąvokos įsirosi kasdieniniai mūsų žodžiai, verta yra susipažinti, kas tose religijose yra vertingo ir ko jose nėra.

Šis atspaudas iš Draugo kainuoja 3 dol. ir yra gaunamas Drauge ir pas platintojus.

DR. S. GESTAUTAS
Nervų, emocinės, šeimos problemos
2624 West 71st Street
Tel. — 925-3385
Valandos pagal susitarimą

PADĖKA

Šiuomi noriu išreikšti mano nuoširdžią padėką Švėkšniškių draugijos pirmininkei Alicijai Rūgytei ir valdybai už surengimą Švėkšniškių draugijos auksinio jubiliejaus, sveikinusiems žodžiu J. E. Vysk. V. Brizgiui ir Lietuvos Generalinei Konsulei Čikagoje Juzei Daužvardienei, sveikinusiems raštu Ministeriui J. Kajeckui su Ponia, A.L.T. pirmininkui dr. K. Bobeliui, P.L.B. pirmininkui inž. B. Nainiui ir kitiems, solistei Onai Zubavičienei, pianistui M. Bielskui ir skaitlingai dalyvavusiems švėkšniškiams ir jų bičiuliams Švėkšniškių draugijos jubiliejinėse iškilmėse.

Dėkoju už įteiktą man menišką adresą su parašais visų dalyvių. Taipogi dėkoju už aprašymą mano veiklos Čikagoje monografijoje "Švėkšna".

Justas Chilauskas,
Švėkšniškių draugijos Čikagoje steigėjas

Kazio Barausko
Iš Draugo RIMTIES VALANDĖLĖS parinkti pamokslai,
atspausdinti knygoje
PRISIKĖLIMO ŽMONĖS

A. a. kun. Kazimieras Barauskas parašė kelis šimtus pamokslų populiariam "Draugo" skyriui. Jo atminimui kun. P. Patlabos rūpesčiu Aloyzas Baronas atrinko aktualiuosius. V. Bagdanavičius, laidojant velionį, sakė, kad "jokio straipsnio rašymas velionio taip nedomino kaip religinio. Jis juos rašydavo labai atsidėjęs ir giliai susikaupęs".

Knygos išleidimas sutampa su jo 70 m. gimimo ir 45 m. kunigystės sukaktimi.

Kaina $4.00. Gaunama "Drauge", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. (Persiuntimas 25 centai, ir Illinois gyventojai prideda 20 centų mokesčių).

FRANK'S TV and RADIO, INC.
RADIJO IR STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
3240 SO. HALSTED STREET TEL. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS APARATŲ
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY
4545 WEST 63rd ST., CHICAGO, ILL. 60629. Tel. LU 5-3000

Second class Postage paid at Chicago, Illinois. Published daily, except Sundays, Legal holidays, days after Christmas and Easter by the Lithuanian Catholic Press Society

Subscription Rates: $22 — Chicago and Cook County, Illinois. Elsewhere in U.S.A. $20.00. Canada $22.00. Foreign Countries — $23.00.

	metams	½ m.	3 mėn.	1 mėn.
Chicago, Cook, Ill.	$22.00	$13.00	$8.00	$4.50
Kanadoje	22.00	13.00	8.00	4.50
Kitur JAV	20.00	11.00	6.50	3.00
Užsienyje	23.00	13.00	8.00	5.00
Savaitinis	13.00	7.00	—	—

● Redakcija straipsnius talpo savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo, juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

● Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

● Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.

This publication is available in microfilm from:
XEROX UNIVERSITY MICROFILMS
300 North Zeeb Road — Ann Arbor, Mich. 48106

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: pirmad., antrad. ir ketvirtad. 6 iki 7:30 val. vakaro
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Pagal susitarimą
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. Walbrook 5-3048

PR 8-3229
DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akušerija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Il., 599-0500
Priima ligonius pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
Tel. — 695-0333
FOX VALLEY MEDICAL CENTER
860 Summit Street
Route 58 — Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 7 popiet, antrad., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1—4 ir 7—9; antrad. ir penktad. 10—4, šeštad. 10—3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Specialybė — Nervų ir Emocinės Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GI 8-0673
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So., Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti: MI 2-0001.

Tel. — BE 3-6898
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akių Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso telef. PR 8-2220
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŪBA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak., šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3344 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 v. Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Visi telefonai 652-1331
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad ir šeštad tik susitarus.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val vak. Išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 11 iki 4 val. popiet

Tel. REliance 5-5811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad. ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. šeštad. 12-2 val. p. p. ● trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rezid. telef. 239-2919

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-3601
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: pirmad., antrad., ketv. ir penkt. nuo 3 iki 7 val. p. p.
Tik susitarus

Tel. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
ofisai:
111 N. WABASH AVE,
4200 N. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLEČKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
2623 W. 71st St. — Tel. 737-5140
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečd.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RE 5-4410
Rezid. GR 6-0617
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 1-3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr. treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2-4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6196
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val.: pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — IŠ anksto susitarus

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6848 South Albany Avenue
Val.: Pirmad. 6-8 p. p. antrad. 2-5 p. p. penktad. ir šeštad. 2-4 p. p. Kitom dienom tik skubiu reikalu susitarus.

Tel. Ofiso PR 6-0446
DR. F. C. WINSKONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Ofiso tel. 767-2141; namų [illegible]
Val.: pirm. antr. ketv. 2-5 ir 6-8, penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.
Ofiso tel. 767-2141; namų [illegible]
Val.: pirm. antr. ketv. 2-5 ir 6-8, penktad. 2-5. Šešt. pagal susitarimą.

Pavergtieji ir

VIEŠOSIOS NUOMONĖS FORMAVIMAS

Olandijos akademikų žurnalas "Intermediar" Nr. 39 rugsėjo 27 d. paskelbė savo bendradarbio J. G. Kikkerto ilgoką rašinį "De Baltische Diaspora", taipgi Pabaltijo gyventojų išsisklaidymas. Autorius nurodo, kad antrojo pasaulinio karo metu ir po jo pabaltiečiai labai skaudžiai nukentėjo. Daugelis jų žuvo, o kiti pasklido po įvairiausius kraštus.

Žurnalas toliau nurodo ,kad trijų tautų išsisklaidymas buvo didžiausias modernioje istorijoje. Deja, pasaulis į tai neatkreipė reikiamo dėmesio.

J. G. Kikkertas sustoja ir prie paskutinio fakto — Pabaltijo valstybių Sovietams pripažinimo kurį atliko Australijos vyriausybė. Tai buvęs labai skaudus smūgis pabaltiečiams iš nekomunistinio krašto pusės. Šis aktas teikiąs už savo kraštų laisvę kovojantiems pabaltiečiams kartų nusivylimą, nes tokie aktai galį iššaukti įvairius kitus precedentus, kurie galį būti "pavyzdžiu" kitoms šalims pakartoti Australijos vyriausybės žingsnį. "Kai viena avis šoka per laivo bortą, ją gali pasekti ir kitos", samprotauja straipsnio autorius.

Pabaigoje J. G. Kikkertas rašo, kad pasaulis minėtą žinią sutikęs, palyginti, šaltai ir kad todėl Lietuvos, Latvijos interesai, kaip dažnai istorijoje būna, turi skaudžiai nukentėti jų didžiųjų kaimynų interesų naudai.

*

Ne tiktai Amerikos, bet ir daugelio kitų kraštų užsienio politika yra vedama detente, arba taikaus bendradarbiavimo su Sovietais principu. Stengiamasi daug kas "užmiršti" ir. kai vakarų diplomatai susėda prie vieno derybų stalo su plėšiku, kelia taures "vienybės" ženklan ir plėšikui niekas jo padarytų nuoskaudų neprimena.

To pasėkoje nueinama taip toli, kad plėšiko užgrobtas svetimas turtas jau oficialiai teisiškai (de jure) plėšikui pripažįstamas. Turime galvoje nesenąją Australijos ir Naujosios Zelandijos vyriausybių labai negarbingą žygį.

Tačiau neatrodo, kad tie du kraštai yra vieninteliai, kurie taip galvoj Australijos ministeris pirmininkas, užpultas opozicijos, pasisakė, kad Australija "šioje akcijoje nenorėjusi būti paskutinė". Vadinasi, buvo su kažkuo (kitais kraštais) šiuo reikalu tartasi ir galima suvokti, kad pripažinimo "žygis" galėjo ar dar galės būti platesnės apimties.

Reikia pasidžiaugti, kad Australijos valdžios opozicija nelaimingus pabaltiečius gražiai užtarė, ir neatrodo, kad australų tautos dauguma galvotų taip, kaip jų dabartinė vyriausybė. Reikės būti kantriems ir palaukti ateinančių rinkimų.

*

Dėl įvairių priežasčių mums dažnai nėra lengva nuteikti kraštų, kur mes gyvename, vyriausybes, kurios dažnai beatodairiškai ir negudriai derasi su mūsų priešu. Tačiau dėl to nereikia perdaug nusiminti, nes yra kitų, kad ir nelengvų, priemonių paveikti viešąją nuomonę, "iš apačios" nuteikiant reikalą lengviau suprantančius ir daugiau išmanančius intelektualinius sluoksnius.

Tiek Amerikoje, tiek kituose kraštuose yra daugybė gerų žmonių, kurie žino, kas yra laisvė ir ką reiškia jos netekimas. Šviesių protų yra senatorių, kongrasmanų, gubernatorių, miestų burmistrų tarpe, bet ypač šviesių intelektualų yra spaudos darbuotojų tarpe.

Labai gerai, kad Amerikos lietuviai dalyvauja šio krašto politiniame gyvenime, tačiau faktai sako, kad mes perdaug laiko sugaištame ir perdaug energijos, net lėšų įdedame, agituodami už žemesniuosius pareigūnus, kurie, kad ir labai norėdami, negali turėti didesnės įtakos į krašto politinį gyvenimą.

*

Skaičiumi esame maža tautinė grupė, dargi labai išblaškyta plačiame krašte. Net ir labai susiorganizavus nėra galimybės pravesti mūsų tautietį į senatą ar atstovų rūmus. Bet dėl to netenka nusiminti, nes kitataučių tarpe turime visą eilę šaunių žmonių, kurie mūsų reikalus ne blogiau gina, kaip savi tautiečiai gintų. Ištikus reikalui, mums prašant, jie mielai padeda. Taigi ir mes padėkime jiems.

Veikti Amerikos viešąją nuomonę galima įvairiais būdais, bet vienas efektingiausių yra laiškų įžymiems asmenims rašymas, telegramų siuntimas, telefonais skambinimas.

*

Atsakingi Amerikos vadovai dažniausiai paiso visuomenės balso ir taikstosi visuomenei, nes jos yra renkami. Šį atvejį mes kaip tik permažai išnaudojame. Žinoma, rašome laiškus, siunčiame telegramas, bet ne tiek, kiek reikia. Atrodo, kad, geriau susiorganizavus, šias pastangas nesunkiai galėtumėm bent dešimteriopai padidinti.

Deja, pas mus vis dar nėra tokios institucijos, kuri, ištikus reikalui, greitai duotų nurodymus, ką veikti, ką daryti, kam protestus ar padėkas siųsti. Lietuviškoje Chicagoje lietuviškas jaunimas, studentai, susibūrę į savo organizacinį vienetą, kurio būstinė yra "Margučio" radijo patalpose, yra aktyvūs ir daug padaro. Tačiau ir čia jaunųjų pastangos permenkai remiamos.

Reiktų ir kitose lietuvių kolonijose suorganizuoti tam tikrą asmenų skaičių, kurie reikiamu metu laiškais ar telegramomis reikiamą akciją skubiai paremtų.

*

Lietuvos vykiai čia atlieka bene didžiausią darbą, bet ne visada jų pagalbos šaukiamasi. Reiktų tokius ryšius stiprinti.

Jau ne kartą esame rašę, kad, gal būt, perdaug skiriame dėmesio, veikdami į šio krašto politinę sritį, ir dažnai pamirštame intelektualus. Iš jų tarpo reikia ypač iškelti amerikiečių spaudos žmones — rašytojus, žurnalistus, redaktorius. Jų kėdėse dažniausiai sėdi puikiai išsilavinę, taigi ir pavergtųjų tautų reikalus geriau kaip kas kitas suprantą vyrai ir moterys. Jie lengviau pasiekiami, greičiau ir geriau supranta mūsų reikalus. Taigi nepamirškime jų pakviesti į mūsų šventes, kultūrinius parengimus ne vien tiktai stebėtojais, bet ir kalbėtojais. Steikime daugiau ir didesnių premijų jų rašinių apie pavergtas tautas premijavimui, reaguokime laiškais į jų iškeltas mintis, padėkokime už gerą rašinį, už gerą žodį mūsų tautos laisvės reikalu. Būkime tikri, kad jie dar nuoširdžiau padės perduoti pasauliui viešąjai nuomonei, o tuo pačiu ir politiniams krašto vadovams mūsų laisvės troškimus.

b. kv.

— Tik tas žmogus laimingas, kuris turi aiškų gyvenimo tikslą. Norėčiau save priskirti prie tų laimingųjų. Dar jaunas būdamas pasirinkau savo paskirtį, susikūriau sau idealą ir jam stengiausi ištikimai tarnauti. Mano tikslas aiškus kaip kristalas — tirti žavingą Dievo kūrinį — ir stengtis jį prasmingai palenkti žmogaus naudai, pirmiausia savo krašto žmonių naudai. Kadangi vanduo yra tobuliausias daiktas gamtoje, mano idealas yra hidrologija — mokslas apie vandenis . . .

St. Kolupaila

GYVENIMAS OKUPUOTOJ LIETUVOJ IR KOMUNISTINĖ TIKROVĖ

"Draugo" korespondento Romoje pasikalbėjimas su Aloyzu Jurgučiu

(Tęsinys)

Todėl, kaip ir kitose diktatūrinėse šalyse, Tarybų Sąjungoje didelė žmonių dalis yra opozicijoje. Vieni individai, persekiojami diktatoriaus klikos, eina į atvirą konfliktą, kuris dažnai priveda prie tragiškų įvykių. Taip ugnies auka jaunosios lietuvių kartos konfliktą išreiškė Kalanta.

Kita dalis individų, kurie nenori pripažinti standartinės Kremliaus valdovo pasaulėžiūros, reikšdami opoziciją, buriasi į nelegalias grupes, o Lietuvos tikinčiųjų grupė jau leidžia net slaptą laikraštį.

Yra dar kita opozicionierių grupė — pasyvieji. Jie ,nenorėdami eiti Kremliaus ideologų nurodomu keliu, atsiskiria nuo visuomenės, veda uždarą gyvenimo būdą. Taip jie išlaiko savo pasaulėžiūrą ir nėra terorizuojami KGB, bet tautai duoda labai mažai.

Individui, kuris nesutinka su Kremliaus valdovų pasaulėžiūros principais, lieka dar vienas kelias — emigruoti į laisvąjį pasaulį, kuriame klesti demokratija, ten prisijungti prie tos žmonių grupės, kurios idealai atitinka individo idealus ir drauge vykdyti tų iedalų įgyvendinimo programą. Aš ir pasirinkau šį kelią.

Prasiveržęs į laisvąjį pasaulį, aš dar kartą okupantams parodžiau, kad lietuvių tauta negalvojo ir nemano priimti Kremliaus diktatoriaus principų ir atsisakyti senosios lietuvių pasaulėžiūros. Lietuvių tauta, tame tarpe ir aukštųjų mokyklų dėstytojai, reiškia protestą prieš Lietuvos okupaciją ir Lietuvos kultūros prievartinį slavinimą. Iš kitos pusės, noriu, kad mano dukrai nereikėtų kapanotis raudonajame purve, kuriame aš jau tiek metų kamuojuosi, dusdamas nuo jo.

— Kaip Jūs, gimęs jau okupuotoj Lietuvoj, žiūrėjot į tvirtinimą, kad, esą, ji savo noru įsijungusi į Sovietų Sąjungą?

— Nei aš, nei jūs, nei kiti lietuviai nepripažįsta, kad Lietuva savo noru įsijungė į vadinamą "TSRS tautų šeimą" ir yra laisva, 'brolіška respublika". Ji yra okupuota, yra Rusijos kolonija, jos ekonominis ir kultūrinis gyvenimas savaip tvarkomas, nurodoma vystymosi kryptis iš Kremliaus. Aš noriu ir savo veiksmais siekiu, kad Lietuva būtų nepriklausoma valstybė. Noriu, kad joje šeimininkautų patys lietuviai, o ne slavai. Kad lietuvių tauta gali tvarkytis pati viena be jokių šeimininkų, puikiausiai įrodė trumpas Lietuvos klestėjimo laikotarpis, kada Lietuva sparčiai žengė ekonomikos ir kultūros progreso keliu. Tie negandai, kurie dar kankino nepriklausomą Lietuvą iš vidaus ir išorės, tikiu, laikui bėgant, būtų išnykę. Ir jeigu ne okupacija, dėl įgimto darbštumo, kurį jau I amžiuje po Kristaus gimimo pastebėjo romėnų istorikas Hacitas, dėl palyginti aukšto intelektualinio tautos lygio, gerų kultūrinių sąlygų Lietuva šiandien stovėtų greta kitų aukštos kultūros Vakarų Europos šalių.

Kad lietuvių tauta, būdama laisva sparčiai žengtų vispusiško progreso keliu, rodo ir tai, kad ir šiandien iš visų okupuotų tautų lietuviai ne tik opozicijos reiškime užima pirmą vietą, bet turi kur kas geresnius, negu kitos Rusijos kolonijos ekonominius ir kultūros rodiklius. Tačiau skaitau, kad Lietuvos ekonomikos ir kultūros progreso tempai yra nepakankami, nes ir vystymosi kryptis — ne ta. Jeigu Lietuva tvarkytųsi pati, jai nereikėtų klausyti Maskvos komandų, atiduoti kaip duoklę didžiąją dalį produkcijos Maskvai, ji žengtų kur kas sparčiau vispusiško progreso keliu.

Labai naiviai atrodo, kada, norėdami įtikti slavams, lietuvių atskalūnai įrodinėja, kad lietuvių tauta, esą, sparčiai žengianti visapusiško progreso keliu, kad jai "ištiesusi pagalbos ranką" brolіška rusų tauta. Tie slavofilai nenori pastebėti, kad okupacija yra lietuvių kultūros ir ekonomikos vystymosi stabdis, kad net kai kurios Afrikos ir Azijos šalys, kurios nepriklausomos Lietuvos laikais vos buvo išėjusios iš akmens amžiaus laikotarpio, šiandien techninio ir kultūros progreso atžvilgiu jau toli paliko vėžlio žingsniu pirmyn ropojančią okupuotą Lietuvą.

— Jūs sakote, kad Maskvos peršami principai ir idėjos lietuvių tautai svetimos. Kuo gi turėtų vadovautis lietuvių tauta?

— Mes, lietuviai, turime ilgų amžių bėgyje susiformavusią savą, lietuvišką, skirtingą, negu slavų, pasaulėžiūrą, kurioje svarbią vietą užima katalikų tikėjimas, kaip turime savą — baltišką — lietuvišką kultūrą, daug kuo besiskiriančią nuo slavų kultūros. Laikydamiesi senosios lietuviškos pasaulėžiūros, mūsų tėvai ir seneliai sunkių išbandymų, atviro lietuvių tautos naikinimo ir slavinimo metais išliko lietuviais, nenutauto ir išlaikė visus mūsų kultūros specifinius bruožus. Ir mes, šiandien iš visų pusių apsupti slavų, turime jos laikytis. Priešingu atveju, mes lietuviai ištirpsime kitataučių masėje, kaip ištirpo mūsų broliai Dniepro baltai ir prūsai.

— Ar okupuotoj Lietuvoj šiuo metu yra žmonių, kurie būtų nuoširdžiai įsitikinę, kad mūsų gimtasis kraštas yra laisvas, kad jame nėra priverstino auklėjimo ir kad reikia baigti nenaudingą opoziciją?

— Kaip nėra namų be dūmų, taip nėra ir tautos, kurioje neatsirastų jos interesų išdavikų. Tokie dėl pinigų, kaip lietuviai sako, "ir velniui dūšią gali parduoti". Štai tokie, besirūpinantys tik savo pinigine, o ne tautos reikalais, lietuviai, Maskvos skatinami, kviečia mus atsisakyti senosios pasaulėžiūros, ragina nutraukti opozicinį judėjimą ir eiti Kremliaus rodomu keliu. Bet lietuviai supranta, kad, jeigu jie atsisakys senųjų lietuviškų materialinės ir dvasinės kultūros bruožų, prisiims Maskvos diktatorių savaip modifikuotus slavų kultūros bruožus, jie taps slavais. Vadinasi, šitie slavofilai, save vadiną komunistais, kviečia lietuvius savanoriškai, lengvabūdiškai palaidoti senąją lietuvių materialinę ir dvasinę kultūrą ir tapti slavais.

Kadangi atviro nutautinimo politika, vykdyta carų ir pokario laikotarpyje komunistų, ne tik reikiamų rezultatų nedavė, bet dar labiau sucementavo lietuvius, šitie įvairaus plauko lietuvių tautos interesų išdavikai pastoviai ieško būdų, kaip greičiau iš lietuvių sąmonės išgyvendinti senąją pasaulėžiūrą, kultūrą ir nepriklausomos Lietuvos atkūrimo idėją. Gerai pažindami lietuvių psichologiją, jie bando lietuvių nutautinimą vesti kitais — aplinkiniais keliais, kurie iš pirmo žvilgsnio atrodo tokie nekalti. Tačiau tai jau yra atskira ir plati tema, todėl apie tuos aplinkinius kelius, kuriais norima nukreipti lietuvių tautos pasaulėžiūros ir kultūros vystymąsi, kad galutiniame rezultate lietuvių tauta išnyktų kaip savitos — baltiškos kultūros tauta, nekalbėsiu, bet atkreipsiu jūsų dėmesį į kasdienį, atvirąjį, primityvųjį prievartinį auklėjimą.

Kaip žinote, Tarybų Sąjungoje visi jos gyventojai turi mąstyti vienodai, t. y. pagal tuos standartus, kuriuos skelbia tarpininkas tarp diktatoriaus ir plačiųjų gyventojų sluoksnių — komunistų partijos. Yra paruoštos specialios programos įvairaus amžiaus ir išsilavinimo Tarybų Sąjungos gyventojams, pagal kurias jie priverstinai yra auklėjami.

Vos pradėjęs vaikščioti vaikas "Vaikų lopšelyje", paskui "darželyje", dar vėliau mokykloje girdi nuolat sukamą plokštelę: "mes laimingiausios šalies vaikai, mokykimės kalbėti rusiškai, nes rusų tauta išvedė mūsų tautą iš tamsos į šviesą. Dievo nėra. Kapitalistinė sistema supuvusi" ir t. t.

Pradėjęs studijuoti aukštojoje mokykloje, jaunuolis girdi tas pačias tiesas, tik pateikiamas profesionalų marksistinės — Kremliaus ideologijos poselėtojų. Pradėjęs savarankiškai dirbti, jis įjungiamas į privalomą visuomeninę veiklą — dabar jis jau turi kartoti auditorijai, ką anksčiau girdėjo. Išėjęs į pensiją žmogus irgi nepaliekamas ramybėje. Jis kviečiamas į "vaikų darželius", mokyklas, "lopšelius", kad vaikučiams papasakotų, kaip jis, vaikas būdamas, neturėjo dviratuko, neskrido lėktuvu, nematė reaktyvinio lėktuvo. O "laimingiausios pasaulio šalies" vaikai turi ir dviratuką, skrido lėktuvu, matė reaktyvinį lėktuvą. Auklėtojos išmokyti, po tokios paskaitos vaikai seniukui įteikia gėlių, jį išbučiuoja. Jis, suprantama, ašarą išspaudžia prisiminęs vaikystę. Tada pagal auklėtojos komandą vaikučiai tris kartus sušunka "komunistai — caca, kapitalistai — kaka". (Tarp kitko, tai ne anekdotas).

Ten, už geležinės uždangos, nuo pat vaikystės kiekvienas žmogus žino, ką jam būtina daryti ir ko negalima. Pavyzdžiui, kol gyvenau tenai, man nebuvo galima: susirašinėti su užsieniečiu, klausyti užsienio radijo stočių transliuojamų žinių ir muzikos, skaityti užsienio rašytojų knygas, jeigu jas necenzūravo Glavlitas ir jos nėra išleistos Tarybų Sąjungoje, susitikinėti ir bendrauti su užsieniečiais, lankyti bažnyčią, skaityti religinę ir nepriklausomybės lai kotarpio literatūrą, bendrauti su dvasiškiais. Konservatorijoje, chorinio dirigavimo katedros studentams specialiojo dirigavimo programų negalima sudaryti vien iš senųjų lietuvių, rusų ir užsienio kompozitorių kūrinių. Būtinai turi būti įjungti 2 iš 6 tarybinio alikotarpio "šedevrai" su didele idėja.

Prof. dr. J. Puzinas, neseniai iš Philadelphijos , Pa., į Chicagą atsikėlęs, atidaro prez. A. Smetonos veikalos ir raštijos parodą Chicagoje.
Nuotr. P. Maletos

Man buvo privaloma užsipreneruoti konservatorijoje tarybinę spaudą, kiekvieną trečiadienį nuo 2 iki 4 valandos p. p. dalyvauti politinio auklėjimo valandėlėse, kurios moderniškai vadinamos "dėstytojų teoriniu seminaru", lankyti visas ideologinio pobūdžio papildomas paskaitas, vykstančias vakarais vieną arba du kartus savaitėje, turėti kokį nors visuomeninio darbo barą, lankyti kartu su kolegomis specialius kino filmus apie "Lenino vaikystę", "Iskros" kelią per Lietuvą" (Iskra komunistinis laikraštis, slapta gabentas prieš revoliuciją per Lietuvą į Rusiją) ir pan. Būtinai dalyvauti gegužės ir spalio revoliucijos metinių proga vykstančiose demonstracijose ir einant pro tribūną, kurioje stovi "Tarybų Lietuvos" valdovai, šaukti "ura" ir t. t.

Čia išvardinau tik nedidelę dalį to, ką ten gyvendamas privalėjau ir ko man nebuvo galima daryti. Bet jūs ir iš tų kelių pavyzdžių suprantate, kad, jeigu lietuviai vykdytų šituos vienašališko auklėjimo nurodymus, tai jau per 30 okupacijos metų savita lietuvių kultūra ir pasaulėžiūra būtų išnykusi. Mes būtume 'tarybiniai piliečiai", t. y. žmonės - robotai, kurių veiksmus užprogramuoja saujelė Kremliaus komunistų, daugiau panašių į slavus, negu į lietuvius.

O šitie subjektai, kurie, atsiklaupę ant abiejų kelių, iškreipę veidą apgaulinga šypsena, ištiesę rankas, kviečia visus lietuvius klausyti ir vykdyti Maskvos diktatoriaus įsakymus dėl "šviesios ateities", yra ne kas kita, kaip provokatoriai, man labai primeną Judą, kuris su šypsniu bučiavo Kristų, kad gautų už išdavimą auksinuką.

(Bus daugiau)

Karas Zarasuose

P. MATEKŪNAS

Rusų lėktuvų bombardavimai

32

Daugiausia traukėsi tarnautojai. Kad atbaidytų gyventojus nuo bėgimo, komunistai paleido įvairių gandų, kurie ėjo iš lūpų į lūpas. Jie sakė, kad visa Žemaitija pilna bėglių, kurie gyvena laukuose. Daug iš jų, neturėdami maisto ir siaučiant ligoms mirė, o kiti nežino ką ir bedaryti, ar grįžti į savo gimtuosius namus, ar laukti, kada juos vokiečiai įsileis į Vokietiją. Vokiečių kariuomenė esanti demoralizuota. Jų kariai bėga iš fronto, o rusai vos tik tegali juos pavyti. Geriausia pasilikti savo krašte, nes Vokietijoje didelis badas ir nuolatiniai lėktuvų bombardavimai. Daug lietuvių vaikų nuo bado išmirė, o kiti žuvo per bombardavimus. Žodžiu, nepašykštėta paleisti "gražių" gandų prieš vokiečius. Kai kurie iš lietuvių patikėjo. Jie nutarė nebėgti ir slapstytis, kol praeis karo audra.

1944 m. liepos pradžioje, priartėjus rusams prie Zarasų apskr., kai kurie tarnautojai, palikę įstaigas, ar šiaip pavieni asmenys arkliais ar kitomis susisiekimo priemonėmis traukėsi į Vakarus. Zarasų m. paliko policija ir dalis tarnautojų. Liepos mėn. 12 d. Gražutės miške, šeši kilometrai nuo Zarasų, pasirodė rusų tankai. Telefoniniai ryšiai su Salaku, Dūkštu, Degučiais ir Utena nutrūko. Policija, LI ir LLA kai kurie nariai susirinko su šeimomis Zarasuose, kurių skaičius viršijo 200 asmenų. Vienuoliktą valandą rytą paliko Zarasus. Dar prieš išvykdami iš Zarasų Vincas Tamošiūnas ir mokytojas J. Preibis iš Zarasų kalėjimo paleido politinius ir kriminalinius kalinius, kurių tarpe buvo ir iš Imbrado valsč. rusų sentikių šventikas, suimtas už partizanų šelpimą.

Besitraukiančių kolona susidėjo apie 100 vienkinkių vežimų, vieno sunkvežimio ir lengvos mašinos, dviejų motociklų, 15 dviratininkų ir 5 raitelių. Apskr. viršininkas kun. dr. J. Steponavičius, paskutinis apleisdamas Zarasų m., apsiverkė, nes nesitikėjo žilagalvis senelis jo daugiau pamatyti, kur jis tiek dirbo, sielos ir meilės buvo įdėjęs.

Vienas kitam padėdami, kolona traukėsi į Vakarų pusę per Rokiškį, Pandėlį, Biržus ir, perėję per Latvijos teritoriją, į Viekšnius, Mažeikių apskr., o iš ten, kai prasidėjo Triškių rusų bolševikų ofenzyva, pasitraukė į Vakarus.

Neturėdami vilties grįžti į Lietuvą, emigravo į JAV, Kanadą ir kitus kraštus, įsikurdami didmiesčiuose. Beveik visi zarasiečiai, kai tik pastoviai apsigyveno, įsijungė į veikusias lietuvių organizacijas ir klubus.

Rezistencijos sąjūdis Zarasų apskrity okupacijų metais

Visa lietuvių tauta laukė karo, kaip išganymo, nes tai buvo vienintelė išeitis išsilaisvinti iš rusų bolševikų teritorijos. Ypatingai karo laukė Zarasų apskr. gyventojai, nes jiems teko daugiausia kentėti nuo vietos žydų ir rusų sentikių teroro, kurį rėmė enkavedistas Guškovas ir Zarasų kompartija. Buvę šauliai, kariai, moksleiviai ir kiti matydami, kaip lietuvių tauta ir jos vertybės naikinamos, pradėjo organizuotis į slaptus rezistencijos židinėlius, kad, išmušus laukiamai valandai, būtų pasiruošę partizaniniam sąjūdžiui prieš pavergėją.

Prasidėjus 1941 m. birželio mėn. 22 d. tarp rusų ir vokiečių karui, visame Zarasų apskrityje, ypatingai jo pietvakarinėje dalyje, tuojau prasidėjo partizaninis sąjūdis, kuriame dalyvavo ne tik buvę rezistentai, bet visi gyventojai. Į partizanų rankas greitai atiteko beveik visa Zarasų apskritis, išskyrus Zarasų m., kai kurios rytinės ir prie Zarasų —Kauno plento vietovės.

Partizanai stoti į atvirą kovą su raudonosios armijos daliniais, kurie bėgo plentu ar kitomis vietomis Daugpilio kryptimi, vengė, nes neturėjo automatinių ginklų, o pulti juos su šautuvais buvo pavojinga, nes rusų kariai buvo gerai apsiginklavę. Jų svarbiausias tikslas buvo palaikyti tvarką ir apsaugoti gyventojus nuo vietos komunistų keršto ar plėšikavimų, kuriuos padarydavo raudonarmiečiai, pasimetę nuo savo dalinių.

I. Lietuvių partizanai Zarasų apskrities ribose

a) Partizanai Zarasų mieste

Zarasų mieste partizanai susiorganizavo daug vėliau negu provincijoje. Kai Dusetų miestelis ir kai kurie bažnytkaimiai jau buvo partizanų rankose, tai Zarasų mieste dar siautė vietos komunistai ir jų pataikūnai, vadovaujami A. Petrovo, žudydami nekaltus lietuvius. Nors, tiesa, keli lietuviai, vos tik karui prasidėjus, buvo susirinkę Paguliankos miškely, esančiam netoli Vasiliškio vkm., aptarti partizanų būrio steigimo, bet po svarstymų buvo prieita išvada, kad nuo to sumanymo, neturint automatinių ginklų, laikinai atsisakyti, kai paaiškės padėtis. Jų svarbiausias tikslas buvo, įsteigus partizanų būrį, išlaisvinti iš Zarasų kalėjimo ir NKVD rūsies politinius kalinius.

(Bus daugiau)

DOTNUVOS AKADEMIJOS ĮNAŠAS KULTŪRAI

Žemės Ūkio Akademijos 50-ties metų sukakčiai

ALFONSAS INDREIKA

Besirengiant minėti Žemės ūkio akademijos 50 metų sukaktį, prisimintinas yra jos kūrimasis ir atliktasis labai reikšmingas vaidmuo Lietuvos žemės ūkio kultūrai kelti nepriklausomybės laikmečiu. Kitaip tariant, kaip iš to vienintelio aukštojo žemės ūkio mokslo židinio sklido žemės ūkio šviesa po visą kraštą, kurios mūsų naujai atgimusiai, svetimų okupacijų ir karų nualintai valstybei labai reikėjo.

ŽŪA buvo įkurta 1924 m. spalio 15 d. Dotnuvoje. Jos įkūrimas to meto aplinkybėmis buvo nepaprastas, drąsaus ryžto ir sveiko proto padiktuotas įvykis. Tik negausiai toliaregių šviesuolių saujelei pavyko nugalėti sustingusius stabdžius, kad Lietuvai aukštasis žemės ūkio mokslas per brangus ir esąs nereikalingas. Pakaktų, girdi, tenkintis vidutiniokiška technine pagalba žemės ūkiui. Tačiau, mūsų laimei, ir amžius trukę vergovės varžtai lietuvio kūrybinių jėgų nepalaužė. Jos, lyg iš sukauptų gyvastingų versmių, laisvę atgavus, pakilia dvasia prasiveržė atstatymo darbui. Tada mūsų atsipeikėjusiam kaimo žmogui jau nebepakako eilinės techniškos pagalbos. Reikėjo akademinio masto vadovų, patarėjų, instruktorių. Reikėjo ir visų moderniųjų technikos priemonių. Tai pagrindinė sąlyga ūkiui pažangėti ir drauge vytis vakarų Europos, šimtmečius laisvėje tarpusios, ūkio pažangumą. Ir tai buvo vienintelis tikrasis kelias — aukštos kokybės ūkio gaminiais į pasaulio rinką užtvaroms pralaužti.

Prof. Balys Vitkus, Žemės ūkio akademijos 1941-1044 m., rektorius.

ŽŪA mokslinė paskirtis

Pagal statutą ŽŪA pagrindinis tikslas — paruošti visam kraštui žemės ūkio specialistų ir organizuoti tyrimus. Šiai jos paskirčiai vykdyti ŽŪA naudojo visas vakarų Europos masto žemės ūkio mokslo priemones, atitinkančias mūsų krašto sąlygas. Pagrindinis elementas — mokomasis personalas, kurio vidutiniškai buvo 50 narių: vyresniojo personalo 15 profesorių bei docentų. Kiti sudarė jaunesnįjį personalą (lektoriai ir asistentai). Turėjo reikalingąsias laboratorijas, kabinetus, biblioteką (arti 30.000 tomų), pažangiai vedamą ūkį (460 ha), mokomąjį daržą, medelyną, garinę pieninę ir visas kitas reikalingąsias priemones.

Akademinio masto žemės ūkio specialistu tapti nebuvo kaip svirpiančiam žiogui vasarą tik po pievą linksmai pasišokinėti. Studentui-tei su brandos atestatu ar tolygiu, patekusiam į akademiją, reikėjo išeiti visi privalomieji žemės ir namų ūkio mokslų dalykai (bendrajam agronomijos skyriuj 37 ir namų ūkio — 29), išlaikyti visi semestriniai ir diplominiai egzaminai. Drauge turėjo atlikti visus laboratorinius, kabinetinius ir namų ūkio praktikos darbus. Be to, dar turėjo atlikti specialiąją (pažangiuose ūkiuose arba atitinkamose įmonėse) praktiką nuo pusės iki vienerių metų. Ir visiškam baigimui dar parašyti ir apginti diplominį darbą. Ir tik darbščiausiam ir gabiausiam tepavykdavo tapti diplomuotu agronomu-me vidutiniškai per 5 metus.

Plačiau apie ŽŪA yra pateikęs sodrių ir tikslių žinių a. a. prof. dr. Vitas Manelis LE 35 tome.

Žemės ūkio mokslo spiečiai

Nuo ŽŪA įsikūrimo iki 1940 m. diplominius egzaminus buvo išlaikę 607 asmenys. Kasmet vidutiniškai po 40 iš ŽŪA išlėkdavo, tarytum spiečius, jau tituluotų agronomų-mių. Jie, pasiskleidę visame krašte, pagal įgytosios specialybės polinkius, buvo įsijungę į svarbesniųjų žemės ūkio kultūrinių organizacijų tinklą. Kiti metėsi į kooperatines bei ekonomines sritis: "Pienocentro", "Lietūkio", Kooperatyvų s-gą "Liną, "Maisto, "Lietuvos Cukraus", "Sodybos" ir panašias akc. bendroves. Žymus procentas tose organizacijose dirbusiųjų buvo įkopę į vadovaujančius postus.

Daugiausia vis dėlto dirbo Žemės Ūkio rūmų ir Žemės ūkio ministerijos žinybose. Vieni jų — sričių ar rajonų agronomais, kiti — žemės ūkio ir panašių mokyklų mokytojais, įvairių šakų žemės ūkio ir namų ūkio instruktoriais ir panašiose kultūrinio darbo srityse.

Be to, gana apsčiai buvo pamėgusių dirbti žemės ūkio tyrimuose. Žemės ūkio tyrimo įstaiga, išsidriekusi Lietuvoj plačiu tyrimo stočių tinklu, buvo pasiskirsčiusi į 4 sekcijas: laukų ūkio, sodų ir daržų, gyvulininkystės ir žemės ūkio ekonomijos. Jai priklausė ir augalų selekcijos stotys.

A. a. prof. Juozas Tonkūnas, antrasis ŽŪA rektorius.

Pats žemės ūkio tyrimas su gausiu ir vis besiplečiančiu įvairių bandymo stočių tinklu yra priskirtinas prie didžiųjų žemės ūkio pažangos variklių.

Apskritai ŽŪA, išleidusi gausius ž. ū. specialistų spiečius, nutiesė jiems ir gaires, kad jie, savarankiškai veikdami, tebedirvonavusias sritis verstų kultūringais plotais. Agronomų-mių kultūrinis įnašas visuomeniškai ūkiško veikimo srityje yra svarus. Jie teikė ir populiarino žinias apie naujuosius ž. ū. pažangos

A. a. prof. Vincas Vilkaitis, trečiasis Žemės Ūkio Akademijos rektorius

laimėjimus (naujų, mūsų selekcijos stočių išvestųjų, augalų veislių svarbą, gyvulių veislių pagerinimus, vėlesnius technikos laimėjimus ir t. t.). Pedagoginėmis priemonėmis jie ėjo į ūkininko širdį ir protą ir kai kur sklaidė užsilikusius prietaringuosius mitus, žalingus ūkio pažangai. O tuo pačiu kėlė ir bendrą mūsų kaimo socialinį lygį.

ŽŪA studentų organizacijos

Ideologiniu požiūriu buvo trys pagrindinės organizacijos: pirmoji narių gausumu studentų ateitininkų, susitelkusi trijuose vienetuose — studentų ateitininkų korporacija "Agricola", stud. ateitininkų klubas "Algimantas" ir studenčių ateitininkių draugovė "Gabija". Antroji - studentų tautinės ideologijos korporacija "Jaunoji Lietuva". Trečioji - studentų "Kultūros" d-ja. Pastaroji — kairiųjų pažiūrų.

Be to, dar studentai žemaičiai turėjo savo draugiją "Samogitia". Atskirai dar veikė visų studentų ekonominė draugija.

Studentų organizacinis veikimas, trykštąs tyro šaltinio vanduo, teikė daug gyvumo ir kultūriškai bei visuomeniškai juos brandino. Ir tai buvo tartum chemijoj katalizatorius, netiesiogiai švelninęs dažnai "sausokas" studijas.

Ideologiniai skirtumai prasiveržda vo tik švelnesniais "pasikapojimais". Erdvi gamtos aplinka (parkas su alėjomis, platūs laukai) raminančiai veikė nuotaikas. Be to, gyvenimas bendrabučiuose (atskirai vyrų ir mergaičių) visus jungė lyg vienon didžiulėn šeimon.

Dar kurį laiką veikusi studenčių pokštininkių grupė, pasivadinusi "Pėtelne", įterpdavo nuotaikingo spalvingumo į bendras studentiško gyvenimo nutaikas.

ŽŪA centrinių rūmų didžiojoje salėje didesniais įvykiais iš jaunų studentų krūtinių galingai prasiveržda vo — Vivat academija, vivant profesores..! Po 50 metų š. m. spalio 12 dieną jau amžiaus krūviu apsunkintais balsais vėl suskambės — Vivat academija. Tik jau nebe Lietuvoj, bet Jaunimo centro didžiojoj salėje Chicagoje.

A. a. prof. Povilas Matulionis, Dotnuvos Žemės Ūkio Akademijos pirmasis rektorius.

— Aukščiausias pasaulyje krioklys yra Venezueloje. Anchelio krioklio aukštis 979 metrai.

Žemės Ūkio Akademijos centriniai rūmai, 1944 m. be sitraukiančių vokiečių kariuomenės dalinių buvo susprogdinti.

O kur tos dienos laisvės ir džiaugsmų ...? Žemės Ūkio Akademijos studenčių ateitininkių korporacijos "Gabijos" grupė prieš 41 metus. Jų tarpe trys lektorės: Br. Švipaitė-Šimkevičienė, J. Randomanskienė ir K. Paliulytė, išsiskiriančios vyresniu amžiumi. Dalis jų susitiks Žemės Ūkio akademijos 50 metų sukakties minėjime Chicagoje.

APIE ŠV. TOMĄ

"Iš materijos varžtų išlaisvinantis neturtas, bendras gyvenimas paklusnume ir amžinųjų tiesų studijavimas, tai svarbiausi dalykai, kuriuos kiekvienas vienuolis turi branginti" — kalbėjo popiežius Paulius VI, priimdamas 120 domininkonų ordino generalinės kapitulos narių, posėdžiaujančių Romoje. Paulius VI ragino domininkonus tiesos tarnyboje sekti švento Tomo Akviniečio pavyzdį. "Vienuoliai domininkonai — kalbėjo toliau Paulius VI — visuomet buvo dvasinės bei kultūrinės pažangos skleidėjai... Kaip švento Tomo mokiniai ir ištikimi Bažnyčios sūnūs, jie privalo ir mūsų laikais tęsti šią savo misiją, nepasiduodami klaidingom teorijom ir nepastoviom nuomonėm. Šv. Tomas Akvinietis yra vienas iš didžiųjų Bažnyčios Daktarų, kuris taip aiškiai išdėstė katalikų Bažnyčios mokslą, kaip niekas kitas istorijoje. Ir iš švento Domininko sūnų Bažnyčia laukia ištikimybės Akviniečio doktrinai, dar labiau atskleidžiant jos gelmes bei vidinę jėgą ir jos šviesoje sprendžiant dabarties laikų problemas.

TAUTVILA

Juozo KRALIKAUSKO

romanas

Tai yra knyga apie žmogų, kuris savo tėvynėje yra laikomas priešu.

Aplankas Ados Korsakaitės Sutku vienės. Kaina 4 dol.

Gaunama Drauge ir pas platintojus.

"LIETUVOS ATSIMINIMAI"

Radijo Valanda jau 30 metų tarnauja New Jersey, New York ir Connecticut lietuviams. Kas šeštadienį nuo 4 iki 5 val. p. p., iš WEVD Stoties New Yorke (1330 kil. AM ir 98.9 meg. FM).

Direkt. — Dr. Jokūbas J. Stukas.
1467 Force Dr.
Mountainside N. J. 07092
Tel 232-5565 (code 201)

Kviečiame taip pat klausytis Lietuviškų Kultūrinių Valandų anglų kalba, iš Seton Hall Universiteto radijo stoties (New Jersey WSOU) (89.5 meg. FM) Pirmad. 8:05-9:00 v. v. (Vadovauja prof. J. Stukas).

RINKTINĖS KNYGOS JAUNIMUI

SENASIS KAREIVIS MATATUTIS

Jurgio Jankaus pasaka — apysaka mūsų liaudies pasakų motyvais apie įdomų žemaitį Matatutį ir jo daugybę nuotykių, karniaujant už svetima karalių ir paskui tą patį karalių mokinant karaliauti. Apie 240 psl., kietuose apdaruose, kaina $3.00.

Puiki ir nepaprastai įdomi norvego Thor Heyerdahl nuotykių knyga iš ekspedicijos plaustu per Ramųjį vandenyną, siekiant išaiškinti Ramiojo vandenyno salų paslaptis. Iliustruota, 414 psl. kaina $3.75.

GRIMŲ PASAKOS

Liudo Dovydėno apysaka apie du berniukus, su šienpiūviais išvykusius į tolimų miškų lankas, ir jų įdomius nuotykius vasaros naktimis. Iliustruota. 70 psl., kaina $3.00.

RYTŲ PASAKOS

Įdomių ir nuotykingų Vinco Krėvės pasakų knyga mokykliniam jaunimui iš Rytų kraštų tautosakos ir mitologijos. 220 psl., kaina $2.50.

JURININKO SINDBADO NUOTYKIAI

Puikios ir įdomios arabų pasakos, parinktos iš garsiosios "Tūkstantis ir viena naktis" ir vaizduojančios pasakų jurininko Sindbado nuotykius paslaptingose ir nepaprastuose kraštuose. Didelis formatas, 112 psl., kaina $2.00.

KAS BUS, KAS NEBUS, BET ŽEMAITIS NEPRAŽUS

Balio Sruogos istorinė apysaka apie žemaitį berniuką, kuris 1812 metais iš Viekšnių į Kauną atsikraustė ir čia Napoleoną, besikeliantį per Nemuną, regėjo ir kas iš visų tų nuotykių išėjo. Iliustruota. Virš 200 psl., kaina $2.50.

NAKTYS KARALIŠKIUOSE

Brolių Grimų pasakų rinkinys, kuriame ir Pelenė, ir Sniego Senė. Snieguolė ir kitos gražiausios ir populiariausios pasakos mūsų mažiesiems. Nauji pasakų vertimai, daug iliustracijų. Didelis formatas, 160 psl., kaina 3.00.

Visos šios knygos yra vertingos ir reikalingos jūsų vaikų bibliotekoje, ir jas visas galima gauti DRAUGE.

Illinois gyventojai prie knygos kainos turi pridėti 5 proc. mokesčiams

PLOKŠTELĖS, GAUNAMOS "DRAUGO" ADMINISTRACIJOJE

Plokštelės pavadinimas	Artistai		Kaina
ANOJ PUSĖJ NEMUNĖLIO	Dainos į plokštelę įrašytos Lietuvoje		$5.00
AURELIA	A. Jūratė Paukštelis	(Stereo)	$5.00
DAINOS	Aldona Stempužienė		7.00
		(Mono)	6.00
DAINOS LIETUVIŲ IR KT. TAUTŲ KOMPOZIT.	Birutė Valterienė		$5.00
DAINOS LIETUVAI	Salomėja Cerienė		4.00
GINA ČAPKAUSKAS dainuoja		(stereo)	6.00
LABĄ RYTĄ	New Yorko Lietuvių vyrų choras "Perkūnas		
	Choro vadovas V. Strolia	(Stereo)	6.00
LIETUVIŠKA KAMERINĖ MUZIKA	Izidorius Vasyliūnas, 2 pl.		$15.00
LIETUVIŲ TAUTINIAI ŠOKIAI	(Išleido L. Bendr. Kultūros Fondas)	(Stereo)	5.00
		(Mono)	4.50
LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIOS VATIKA			
NE PAŠVENTINIMO IŠKILMĖS	(Išleido Liet. Vyčiai)		5.00
OI, TOLI, TOLI	Philadelphijos Lietuvių choras "Viltis"	(Stereo)	6.00
JŪREIVIŲ KELIAI	Modernūs kūriniai, atliekami Tamošiūno orkestro		
	ir solistų		5.00
RADIO VAKARUSKININKĖS DAINUOJA	(S. Barcus)		4.95
SVAJONIŲ ŽEMĖ	N. Ščiukaitė		$6.00
ŠILUVOS MARIJOS KOPLYČIOS PAŠVENTI-			
NIMO IR RELIGINIO KONCERTO MOMENTAI			5.00
ŽIRGINĖLIAI			5.00
DAINOS	A. Trečiokas		5.00
GRĮŠIM, GRĮŠIM	Kvartetas Viltis	(Stereo)	5.00
MUZIKA FRANZ LISZT	Pianistė Julija Rajauuskas	(Stereo)	6.00
KETURI AUTORIAI: Poezija ir proza:	III-sis		5.00
IV LITERATŪROS VAKARAS	Skaito Jonas Aistis		$5.00
LITERATŪROS VAKARAS	IV-sis		5.00
SEK PASAKĄ	Laima Rastenytė		5.00
RINKINYS 19	D. Dolskis		$5.00
RINKINYS 25	A. Dvariono muzika		5.00
26	A. Sabaniauskas dainuoja		5.00
27	P. Dėdė-Graužinis-Volteraitė		5.00
28	Karo muz. orkestras ir kiti		5.00
		(Mono)	5.00
AKVARELĖ	Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys		$6.00
L. T. M. ANSAMBLIS "ČIURLIONIS 30"	. . . . .		10.00
LIETUVIŲ KOMPOZITORIŲ DAINOS	Stasė Klimaitė	(Mono)	5.00
KOKIAIS KELIAIS AŠ KELIAUČIAU	Vyrų kvintetas "Baltija"		$6.00
GAUDŽIA TRIMITAI	Br. Jonušas, Maršai		$5.00
TĖVIŠKĖS NAMAI			
Br. Budriūno kūriniai,	atlieka Šv. Kazimiero parapijos choras		$5.00
"GELBĖK MUS!" IR KITOS GIESMĖS			
Philadelphijos Lietuvių choras "Viltis".	Dirigentė A. Kaulinytė	Stereo	$6.00
LIETUVIŠKOS GIESMĖS	Algerd Brazis ir Žibuoklės	(Stereo)	$5.00
MES ŽENGIAM SU DAINA	New Yorko Vyrų oktetas	(Stereo)	5.00
MANO ATSIMINIMAI LIETUVOS	L. Juodytė ir gitara	(Hi-fi)	5.00
DAINUOJAM SU LEONE	L. Juodytės dainavimas	(Hi-fi)	5.00
DAINOS IR ARIJOS	Janina Nomeikaitė-Armonienė	(Stereo)	5.00
VASARIO 16, LIETUVOS NEPRIKLAUSOMY-	L. Stukas, Žibuoklės, Rūtos ir		
BĖS 50 METŲ MINĖJIMAS	parapijų ansambliai	(Stereo)	5.00
ŽIBURĖLIS	Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys		$6.00

(Illinois valstybės gyventojai prie tų kainų pridėkite 5% taksų mokesčiams ir 25 centus persiuntimui.)

Užsakymus siųskite: DRAUGAS
4545 W, 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

BOSTONO ŽINIOS

SOLISTAS LIUDAS STUKAS LITUANISTINĖS MOKYKLOS "RUDENS VAKARE"

Bostono Aukšt. Lituanistinės mokyklos ruošiamame bankete ("Rudens vakare") meninę programą atliks solistas Liudas Stukas iš New Yorko. Jis dainuos specialiai šiam vakarui parinktas dainas.

Banketas įvyks spalio 19 d. 7:00 val. vak. So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos III aukšto salėje.

Be meninės programos, bus gera vakarienė, veiks baras ir loterija. Šokiams gros latvių orkestras.

Tėvų komitetas maloniai kviečia Bostono ir apylinkės lietuvius bankete kuo gausiau dalyvauti ir paremti lituanistinę mokyklą.

Bilietus ir stalus rezervuoti galima pas Rimą Bričkuvienę, tel. 265 - 6052 ir Rimą Dambrauskienę, tel. 1-587-8526.

Tėvų komitetas

IŠ PROF. J. SLAVĖNO PASKAITOS

Istorijos prof. Julius Slavėnas rugsėjo 29 d. buvo prelegentu LB Bostono kultūros klube.

Prof. Slavėnas yra jaunas mokslininkas, dėstąs Buffalo universitete. Jis kalbėjo apie Pabaltijo valstybes. Šios valstybės esančios nepalankioj geopolitinėj padėty. Visada yra pavojus iš Rusijos, Vokietijos, o taip pat sunkumai su Lenkija.

Prezidento Wilsono 14 punktų pirmam Pasauliniam karui baigiantis, kad visos tautos turi apsisprendimo teisę, nebuvo taikomos Pabaltijo valstybėm. Humoro forma prelegentas sakė, kad su tais punktais gal yra ta bėda, Dievas išleido 10 įsakymų, o Wilsonas norėjo pralenkti ir parašė 14. Tuose punktuose nebuvo garantijos Pabaltijo trim valstybėm. Wilsonas kombinavęs, kad karui pasibaigus bus galima kaip nors susitarti su Rusija ir tos trys tautos bus ir toliau Rusijos dalimi, kad Rusija ir Amerika bus lygūs partneriai jo projektuojamoje Tautų Sąjungoje. Kai lietuvių delegacija lankėsi pas prez. Wilsoną, jis pareiškęs, kad iš principo sutinkąs su Lietuvos valstybės at kūrimu, bet negalįs duoti tam garantijos. Wilsonas svajojęs, kad Rusija sudemokratės, o mes ir toliau būsime jos malonėje. Todėl ir Paryžiaus konferencijoj lenkų delegacija buvo pripažinta, o baltų ne. Baltai buvo toleruojami, bet be teisių. Lietuvos nepriklausomybė buvo atgauta ne per Wilsono malonę. Tam reikalui daugiau padėjo Lietuvos Brastos sutartis. Tačiau rusai ir ten nenorėjo Lietuvai pilnos nepriklausomybės.

Ten Vokietija planavo, kad Lenkija ir trys Baltijos valstybės neišsilaikys. Komunizmas irgi neišsilaikys. Todėl Vokietija norėjo užmegzti ryšius su komunistine Rusija, toleruoti senus rusų rubežius ir laikyti Lenkiją padalyta. Tuo didžiuoju Vokietijos planuotoju buvęs gen. Zecht. Komunistinės Rusijos kariuomenę paruošė vokiečiai instruktoriai.

1923 m. Klaipėdos sukilimui vokiečiai pritarė. Mat Prancūzija ir kai kurios kitos valstybės Klaipėdą numatė Prancūzijos globotinei Lenkijai. Taigi vokiečiai manė, kad geriau tegu atitenka Lietuvai, o ne Lenkijai, nes Lietuva neišsilaikys.

Lenkai irgi turėjo savo platformą. Jie norėjo sudaryti federaciją: Lenkija, Lietuva, Ukraina, gal gudai, latviai ir estai. Žinoma, tai federacijai vadovautų Lenkija. Lietuvai anais laikais buvę daugiau palankūs britai, o ne Amerika.

Vėliau po paskaitos iškilo dar gana įdomių minčių apie anglosaksų mokslininkus. Dauguma jų esą prieš mažas valstybes. Kadangi pas amerikiečius mokslininkus yra nusistatymas prieš despotus statulėlę.

Tautinių šokių vadovei Onai Ivaškienei buvo įteiktas LB atžymėjimas — Mindaugo medalis, o sporto vadovui Vytautui Eikinui Trijų prezidentų medalis.

Šia proga buvo renkamos aukos Simo Kudirkos reikalui ir Katalikų Šalpos Fondui. Diena pasitaikė nepergeriausia. Visą naktį lijo; o oro pranešėjai pranešinėjo, kad bus lietus po pietų. Todėl ir dalyvių skaičius šioje dienoje buvo nepergausiausias.

KULTŪROS KLUBO VALDYBA

LB Kultūros klubo valdybą 1974-75 metų sezonui sudaro: pirm. Ramūnas Kondratas, vicepirm. Renata Špokevičienė ir Janulaitis, sekr. Nijolė Šležienė ir ižd. Rita Kapočiūtė. Pirmasis šių metų klubo susirinkimas buvo rugsėjo 29 d. Susirinkimai vyksta ketvirtąjį mėnesio šeštadienį.

PABALTIEČIŲ DRAUGIJOS KONCERTAI

Pabaltiečių d-jos koncertai yra išvarę gilią vagą Bostono lietuvių kultūriniame gyvenime. Buvo trijų metų pertrauka, kada jų nebegirdėjome. Šiais metais koncertai vėl pradedami. Pirmasis vyks spalio 20 d. 5 val. First and Second Church, 66 Marlboro Street, Bostone. Programą atliks estai, vargonininkas Carl-Otto Mattson ir sopranas Eva Wilson.

Antrasis koncertas įvyks gruodžio 6 d. 8 val. vakaro toje pačioje vietoje. Atliks latvių Phoenią Woodwin Quintet su lietuvaite soliste Jūrate Veblaityte - Lichtfield. Trečias koncertas 1975 m. kovo 21 d. 8 val. Longy School of Music, Edward Pickman Concert Hall, 1 Follen st. Cambridge. Programą atliks solistė Gina Čapkauskienė, akompanuos Saulius Cibas.

PARENGIMAI

Spalio 13 d. 3 val. Laisvės Varpo vakaras.

Spalio 19 d. Lituanistinės mokyklos tradicinis balius.

Spalio 27 d. arkiv. Jurgio Matulaičio minėjimas.

Lapkričio 3 d. prezidento Antano Smetonos 100 gimimo sukakties minėjimas.

Lapkričio 9 d. Bostono vyrų seksteto vakaras.

Lapkričio 17 d. So. Bostono Lietuvių D-jos 75 metų sukakties minėjimas.

Lapkričio 24 d. Lietuvos kariuomenės šventės minėjimas.

Visi aukščiau paminėti parengimai vyks Liet. Piliečių d-jos auditorijoj, So. Bostone.

Spalio 20 d. Pabaltiečių koncertas.

Lapkričio 2 d. Balfo 30 metų sukakties banketas Brocktone.

Iš tautos šventės minėjimo Bostone. Prelegentas rašyt. Vyt. Alantas ir LB Bostono apyl. pirm. Antanas Matjoška. Nuotr. St. Urbono

MŪSŲ KOLONIJOSE

Melrose Park, Ill.

NAUJAS MOKYKLOS VEDĖJAS

Jonas Rugelis, 1139 Nichols Lane, Melrose Park, Ill. 60160, tel. 344 - 6649, De Paul universitete baigęs pedagoginius mokslus magistro laipsniu, dabar mokytojaująs valdinėje mokykloje, tėvų komiteto yra pakviestas Lituanistinės mokyklos vedėju. Pamokos vyksta šeštadienį nuo 9:30 val. iki 12:30 val. Švč. Jėzaus Širdies parapijos mokyklos patalpose. Mokykloje dar dirba Aldona Stankevičienė ir tautinių šokių mokytoja Aušrelė Ramanauskienė. Tėvų komiteto pirm. Robertas Čepelė rūpestingai globoja mokyklą. Mokinių skaičius yra sumažėjęs, bet prie gerų norų galėtų būti daugiau, nes apylinkėje yra jaunojo atžalyno, kurių tėveliai pamiršta lituanistinio auklėjimo reikalingumą.

TRADICINIS PARENGIMAS

LB Melrose Parko apylinkės valdyba ir Lituanistinės mokyklos tėvų komitetas rengia tradicinį koncertą - balių lapkričio 9 d. Eagles salėje, 147 Broadway. Programa bus įvairi ir įdomi. Dalyvauja Drutyčių trio, L. Bichnevičiaus orkestras. Melroseparkietės žada nustebinti svečius savo parengtais šaltais užkandžiais, karštais valgiais. Stalus papuoš ne tik gėlėmis, bet tortais ir raguoliais. Be to, bus daug įvairumo: gėlių valsai, dovanų - laimėjimų ir daug ko kito. Stalai yra po 8 ir 10 vietų. Kviečiami visi ir iš tolimesnių apylinkių. Svečių sukvietimu rūpinasi Algis Sinkevičius, 1003 N. 14 Ave., tel. 344-0125 ir Juozas Urbelis, 1649 N. Broadway, tel. 344-9033. **S. Š.**

Philadelphia, Pa.

RENGIAMAS M. K. ČIURLIONIO MINĖJIMAS

Spalio 20 d. 3 val. p. p., 1906 Rittenhaus Squar salėje, Lietuvių Moterų klubų federacijos, Philadelphijos klubas ruošia dailininko - kompozitoriaus M. K. Čiurlionio 100 metų nuo jo gimimo sukakties minėjimą.

Apie M. K. Čiurlionio kūrybą dailėje, jos savu laiku modernišku mą atskleis dailininkas grafikas R. Viesulas, o jo muzikinius kūrinius atliks pianistas A. Kuprevičius.

Jau vien tų žymiųjų menininkų dalyvavimas programoje laiduoja, kad minėjimas bus turtingas ir aukšto meninio lygio.

Tą retą progą lietuvių visuomenė turėtų pilnai išnaudoti, juoba, kad daugelis M. K. Čiurlionio muzikinių kūrinių atliekant nėra girdėję. **Ad. G.**

Tautos šventės minėjimas Bostone. Matyti kun. Al. Baltrušūnas, rašyt. V. Alantas, Andrius Keturakis, Br. Raila ir kt. Nuotr. St. Urbono

RESTAURUOTA E. SMILGOS PILIS

Laikraštis "Literatūra un Māksla" rašo apie ilgamečio Dailės teatro režisoriaus ir artisto, Rygoje, E. Smilgos pilies restauraciją. Eduardas Smilga šią pilį, jam dirbant Dailės teatre, pastatė Rygoje, Agenskalne, Dartės gatvėje ir ten buvo įrengęs ir nedidelę salę su scena — Dailės teatro miniatūrą.

E. Smilgai mirus, ši pilis buvo palikta, užmiršta ir "laiko dantis bei nelemta ugnis šią salę apnaikino". Dabar E. Smilgos pilį savo žinion perėmė Latvijos teatro draugija, ją restauravo ir įrengė ten teatro muziejų. Prie restauruoto pilies atidarymo dalyvavo ir Kultūros komisaras Kaupušs. Pilies raktą Latvijos teatro draugijos pirmininkė L. Freimanė įteikė teatro muziejaus direktoriui, kuris yra taip pat ir J. Rainio literatūros ir meno istorijos muziejaus direktorius. Dartės gatvė Agenskalne pavadinta Eduardo Smilgos gatve.

Rašančiam šią žinutę, buvus dar gimnazistu, teko artistą E. Smilgą daug kartų, dar prieš I-jį pas. karą, matyti Dailės teatro scenoje. Nepamirštamas vaizdas, kai jis J. Rainio "Uguns un Nakts" veikale, legendarinio tautos didvyrio "Lačpleša" (meškos nugalėtojo) rolėje susitinka su savo priešu, kuris pasiskelbia: "Juodasis kryžiuotis iš totorių šalies!" ir abu susikibę, besikovodami, suvirsta į Dauguvą. Spidola (meno ir kultūros alegorija) šoka Lačplėšiui pagalbon, šaukdama: — Tikro linksmumo pagrindas yra gryna sąžinė. Kas vibaigs, dar Spidola Lačplėšiui duje yra neramus, tas veltui pagalbon eis! **A. T.**

Walton's Kilimų Didžiulio Atidarymo proga, sutaupysit nuo $2.00 – $6.00 už kvadr. yardą

puikių kilimų, įskaitant padėklą ir įdėjimą.

DAR GAUSITE 10% NUOLAIDĄ PARODĖ ŠĮ SKELBIMĄ.

Pasinaudokite šia proga ir apsilankykite mūsų parduotuvėje. Vytautas Muliolis jums mielai patarnaus ir patars kokie kilimai tiks Jūsų butui.

VALANDOS: Pirm. iki Penkt. 9:30 iki 9:30, Šešt. 9:30 iki 5:30 p.p., Sekm. 12 v. d. iki 5 v. v.

WALTON CARPETS

5635 So. Pulaski Rd., Chicago, Ill. 60629

TEL. — 582-4600

Vytautas Muliolis, vedėjas

7 Drive-in Tellers

Open 6 days a week

Open Friday evenings, 5 P. M. to 8 P. M.

Instead of Thursday evenings

MARQUETTE NATIONAL BANK

64th and Western Avenue

Main Bank — 6316 South Western — GR 6-5100

ILL. LIET. GYDYTOJŲ DR-jos PAGELBINIS MOTERŲ VIENETAS

— Ruošia —

Kompozitorės

Giedros Nasvytytės Gudauskienės

KŪRINIŲ KONCERTĄ

Birutė Dabšienė, sopranas

Rimtautas Dabšys baritonas

Giedra Gudauskienė kompozitorė

Janina Šalnienė, koloratūrinis sopranas

Algimantas Dikinis, aktorius

Raimunda Apeikytė pianistė-akompaniatorė

Sekmadienį, spalio mėn. 20 d. 1974 m. 3:00 val. popiet

JAUNIMO CENTRE

5620 South Claremont Avenue Chicago, Illinois

BILIETAI — J. Vaznelio Prekyboje, 2501 West 71st Street, telef. 471-1424

Kainos: $6, $5, $4.

SPALIO DEVINTĄJĄ PRISIMENANT

J. MIŠKINIS

Anuomet lenkų administracijos atstovai, drauge su Vilniaus tuometiniu vaivada Bocianskiu, persekiojo lietuvius, savo žygius motyvuodami nežiną bet kurio Vilniaus klausimo ir tokiu būdu stengėsi pakirsti nelojalų lenkų valstybei lietuvių veikimą, tariamai inspiruojamą iš laisvosios Lietuvos, ypač iš čia specialiai sukurtos Vilniaus vadavimo sąjungos (VVS).

Mat, VVS-gos tikslas buvo atgauti Vilnių su pavergtu kraštu. Veikiama buvo pagal šūkį "Mes be Vilniaus nenurimsim".

Kiekvienais metais spalio 9 dieną visa laisvoji Lietuva, lyg nerimo paliesta, sujusdavo. Kodėl? Ta diena mūsų sostinės Vilniaus netekimo diena ir tvirto pasiryžimo atgauti Vilnių diena. Tą dieną klastingieji lenkai pagrobė Vilnių.

Spalio 9 dieną visas kultūringas pasaulis būdavo liudininku to didžiojo lietuvių tautos skausmo.

Lietuva šitos nuoskaudos neužmiršo. Prieš smurtą ir neteisybę ji pastatė kultūrinį kovos ginklą. Visos kultūros gyvenimo sritys, visos moralinės ir fizinės pajėgos buvo nukreiptos už Vilnių. Spalio devintoji tai ir buvo laisvos Lietuvos lietuvių per metus atliktų darbų peržiūra, naujos energijos ir pasiryžimo sužadinimas. Šios kovos energija per daugelį metų nesusilpnėjo, pasiryžimas neatslūgo, bet, augant metų skaičiui, jis vis su didesne pajėga iš viso Lietuvos gyvenimo trykšte tryško. Paskutiniaisiais metais vis mažiau matėsi liūdesio ir verksmingos nuotaikos, bet daugiau energijos, daugiau realaus darbo. Lietuviai buvo įsitikinę, kad išmuš pagaliau valanda, sutruks okupuotąjį kraštą varžę pančiai, ir Lietuva, atgavusi savo širdį — sostinę laisviau atsikvėps.

Lenkų valdžios darbas buvo retas pavyzdys nesiskaitymo su Vilniaus krašto juridine būtimi. Tebeveikė du tarptautiniai susitarimai, kuriuos turėjo žinoti ne tik Lenkijos vyriausybė, bet ir jos žemesnieji administracijo atstovai. Tai Suvalkų ir Karaliaučiaus sutartys. Pirmoji išvedė laikiną demarkacijos liniją, paliekančią Lietuvos pusėje Vilnių su didesne dalimi jo krašto, o antroji aiškiai pabrėžė Vilniaus krašto padėties ypatingumą, laikinumą, nustatydama ne tarpvalstybinę Lietuvos ir Lenkijos sieną, bet tik administracinę liniją. Kitų susitarimų Lietuvos su Lenkija nebuvo. Lenkų režimas Vilniaus krašte atsirado smurto keliu, taip jis buvo kvalifikuotas ir Tautų Sąjungoje. Vilniaus kraštas anksčiau niekumoet nėra priklausęs Lenkijai.

Todėl valdomame lenkų krašte lietuviai turėjo pagrindo tikėtis ir net reiikalauti savo teisių gerbimo. Jie čia iš senų senovės yra to krašto gyventojai dabar smurtu pavergti lenkų valdžios. Lietuviai savo tolerantiška politika lenkų atžvilgiu istorinės Lietuvos laikais nėra pelnę jokio keršto, jokio smurto. Atidarę visus Lietuvos vartus lenkų kalbai ir kultūrai, daug amžių drauge kovoję su bendrais priešais, kentę tų pačių valstybių priespaudą, jie yra nusipelnę kitokio jų teisių traktavimo. Lenkų valdžia ne tik nesiskaitė su tais artimos ir tolimesnės praeities faktais, bet atėmė lietuviams net apsisprendimo teisę, kurios pagrindais patys buvo atstatę savo nepriklausomybę.

Varydami toliau savo smurto politiką, lenkai siekė ne tik galutinai įsitvirtinti paglemžtame okupuotos Lietuvos krašte, bet ir palaužti laisvosios Lietuvos nusistatymą — nepripažinti smurto faktų ir kovoti dėl sumindžiotų teisių.

Devyniolika metų ėjo lietuviai nepalaužiami tiesiu kovos keliu dėl Vilniaus. Tai ir naujieji smurto faktai neįstūmė jų į nusiminimą, kaip Suvalkų sutarties sulaužymas. Lietuviai Vilniaus krašte nėjo prieš lenkų administraciją, ir VVS-gos skyrių neorganizavo, tik dirbo dėl Vilniaus krašto lietuvių lietuviškos sąmonės, dėl savo kalbos, kultūros ir tautinių idėjų. Aišku, kad lenkų valdžios griaunamieji aktai nesiekė Vilniaus krašto lietuvių lojalumo Lenkijai, bet stengėsi išnaikinti lietuvybę, sužlugdyti iš istorijos glūdumos paveldėtą lietuvių dvasią. Todėl šitoms lietuvių pastangoms negalėjo nepasipriešinti visi lietuviai, vis tiek, kur jie begyveno. Pakėlę rusiškąjį ne tik mokyklų ir organizacijų, bet ir spaudos draudimą, lietuviai pakėlė ir lenkiškąją priespaudą, nenustodami vilties išsikovoti gražesnę ateitį, glaudžiau sujungdami savo pajėgas ir savo pastangas.

Matydami laisvam gyvenimui atsikėlusios tautos tautinę, kultūrinę ir ekonominę pažangą, Vilniaus lietuviai niekuomet negalėjo sutikti, kad jų sostinės ir krašto lietuviai būtų atskirti nuo to naujo kūrybinio gyvenimo. Jie vieningai nesutiko būti paskandinti leenkinimo bangose.

Hamiltono mergaičių choras Aidas koncertuoja seselėms Romoje, Italijoje. Jis ten lankėsi praėjusią vasarą. Nuotr. M. Borusienės

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

DOVANA MILIJONUI DOLERIŲ LAIMĖTI

Draugijų veikloje daug būna parengimų su loterijomis. Dideliu dalyku skaitoma skelbiant išstatytą laimėjimui dovaną 50 ar 100 dolerių vertės. Bet šių metų Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos Šv. Vardo draugijos piknike arti šimto įvairių gerų dovanų buvo ir sudėtinga raukšlė (paketas) dešimties Illinois valstybės loterijos bilietų, kurie laimingąjį galėjo padaryti kandidatu milijonui dolerių laimėti. Nors oras tą dieną pasitaikė vėsokas, bet žmonių piknike buvo kaip bičių dideliame avilyje. Įvairumų nei vaikams, nei suaugusiems netrūko. Daugumas džiaugėsi, nešdamiesi namo geras dovanas. Pikniko komisiją sudarė visa eilė veiklių draugijos narių, bet sunkiausią pikniko darbų naštą turėjo pakelti veiklusis draugijos pirmininkas Jonas Skelly. Pikniko davinius nariai išgirs sekančiam draugijos susirinkime spalio 13 dieną.

Praeito mėnesio dvasinėj puotoj ir pusryčiuose dalyvavo du šimtai narių, dauguma su žmonomis ar motinomis. Toks buvo noras didelio draugijos rėmėjo ir nario George Smith, kuris savo 51 metų gimtadienio proga apmokėjo visas pusryčių lėšas. Be to, ta proga jis dar ir bažnyčios reikalams paskyrė auką. Už tai jam sugiedota ilgiausių metų, o šeimininkėms — vadovei K. Slogerienei ir jos padėjėjoms, Malas, Weble, Skelly, Dekys, Žukauskui ir jų žmonoms, ir panelei M. Kodis, iššaukus iš virtuvės entuziastiškai padėkota.

Šioje dvasinėj puotoj ir pusryčiuose nariams buvo viena staigmena: dalyvavimas būrio skautų su fiziniais trūkumais (retarded) iš grupės No. 660 ir jų vado dr. Mills Redmond. Po pusryčių grupė padainavo dvi dainas, o vadas dr. Redmond visus sujaudino savo kalba. Jis pareiškė, kad visos laisvos nuo jo praktikos valandos yra paskirtos tiems skautams vadovauti ir juos globoti. Sujaudintas kalba tas pats dosnusis George Smith šių skautų grupei įteikė auką.

Šiame susirinkime draugijon įsirašė trys nauji nariai: Antanas Bielski, Charles Shimkus ir Vincas Izokaitis, draugija neteko dviejų narių, mirusių praeitą mėnesį: a. a. Antano Paukščio ir Walter Kalvaičio - Kalvelio. Abiejų šermenyse nariai organizuotai dalyvavo rožinio kalbėjime ir draugijos lėšomis užprašytos dvejos Mišios. Vice pirm. Phil Krause pranešė, kad serga narys Ant. Buchunas ir šiuo metu yra Nursing Home, 5701 W. 79 St.

Reikia pažymėti dar vienas gražus draugijos pasirodymas, būtent Šiluvos atlaidų suruoštoje procesijoje, apie kurią jau buvo rašyta. Didelę žmonių minią procesijoj vedė, kaip "Grand Marshalls", draugijos nariai federacijos centro pirm. dr. Jerome, kleb. kun. A. Zakarauskas ir draugijos pirmininkas J. Skelly, o Marijos statulą nešė draugijos nariai: Pranas Radis, C. Ramas, Phill Krause, Algis Barakauskas, Petras Blekys ir Juozas Banky. Statula skendo gyvose gėlėse, kurias parūpino ir aukojo pirm. J. Skelly žmona Konstancija. Be to, atlaidų dienomis ji bažnyčioje net tris kartus pakeitė vystančias aplink statulą gėles naujomis. Tai išimtinis jos pasiaukojimas Marijos garbei. Dalyvių procesijoj vyskupų V. Brizgio ir A. Deksnio garbės sargybą sudarė grupė Kolumbo Vyčių ketvirto laipsnio narių, kurių tarpe buvo bent pusė Šv. Vardo draugijos narių.

Matant tokį gražų Šv. Vardo draugijos veikimą ir viešą pasirodymą, malonu būtų kiekvienam parapijiečiui katalikui priklausyti šiai draugijai. Visi kviečiami.

Koresp.

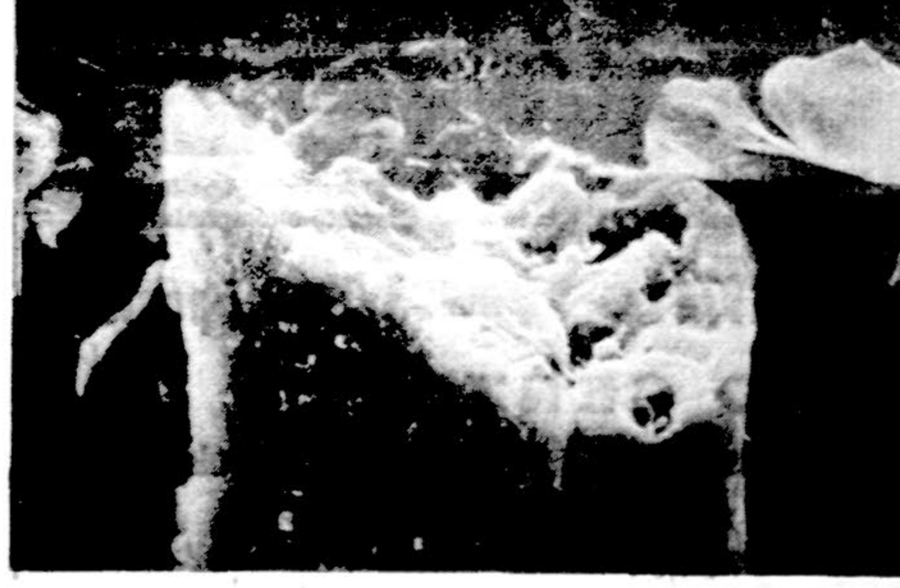

Tai ne didžiulė žvakė, bet elektroniniu mikroskopu daugelį kartų padidintas barzdos plaukas, nupiautas elektrine skutimosi mašinėle

IŠ MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalimis ir išmokėtinai
SCHNELL ON WESTERN
FURNITURE COMPANY
6200 So. Western Ave. Tel. 778-2778

GĖLĖS
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
2443 W. 63rd Street, Chicago, Ill
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834
Vestuvėms, banketams, laidotuvėms ir kitokioms progoms

PUIKI DOVANA ŠVENČIŲ IR KITOMIS PROGOMIS
ŠV. RAŠTO NAUJOJO TESTAMENTO
ANTRA LAIDA
Išleista
LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBĖS
Mecenatas — Prel. Juozas Karalius
Gaunama "DRAUGO" knygyne
Kaina $5.00
(Illinois gyventojai prašomi pridėti $0.50 centų mokesčiams ir persiuntimui, kitur gyvenantieji pridėkit $0.25 centus)
Naujasis Testamentas yra praktiško formato; įrištas kietais viršeliais. Vertimas padarytas gražia lietuvių kalba. Mecenato dėka laida parduodama prieinama kaina.
Gera proga visiems įsigyti Naująjį Testamentą. Siųskite užsakymus:
DRAUGAS
4545 W. 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

LAISVĖ TAIP PAT ĮPAREIGOJA
Ar mes atliekame laisvės pareigą savo tautai?
Bent vienu atžvilgiu mes galime ją nesunkiai atlikti, būtent ugdydami lietuvišką knygą.
Už $5.00 ar daugiau paimdami lietuviškų knygų per metus, mes galime per Lietuviškos Knygos Klubą palaikyti gyvą LAISVĄ LIETUVIŠKĄ KNYGĄ. Už tai mes gausime pasirinktinai visus Klubo leidinius trečdaliu pigiau.
Rašykite tuojau:
Lietuviškos Knygos Klubui
4545 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
pridėdami $5.00 įstojamo mokesčio. Jokių kitų mokesčių nereikės, išskyrus už pasirinktas knygas su trečdaliu nuolaidos.
Klubas siunčia savo nariams informacijas apie išleidžiamas knygas.
LAISVĖ TAIP PAT ĮPAREIGOJA

Perskaitę "Draugą", duokite jį kitiems.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

BALTIC APARTMENTS CONDOMINIUMS
St. Petersburg Beach, Fla. 33706
1 ir 2-jų miegamųjų butai — gražūs, moderniški, liuksusiniai. Arti paplūdimio, krautuvių ir susisiekimo. Mažas kompleksas, mažos išlaikymo išlaidos. Suaugusiems, jokių naminių gyvuliukų. Brokeriai kviečiami. $24.500 ir aukščiau
Tel. 813-360-8766

Perkant Sau Pastogę
10 butų mūras, 2 auto garažas. Naujas gazu šildymas. Aluminijaus langai. Virš $17,000.00 metams pajamų. Pirkėjui su $24,000.00 galima paskola.
4½ kamb. modernus 15 metų mūras. platus lotas. Marquette Parke. $22,500.
2 butų mūras, 2 auto mūro garažas. 50 pėdų lotas. Graži apylinkė 67 ir Kedzie. $37,500.00.
4½ kamb. 16 metų mūras ir garažas. Našlė atiduoda už $15,000.00
2 butų mūras ir 3 kamb. basemente. Garažas. Arti ofiso $28,500.00.
Liuksus, 2 po 6 kamb. mūras. Atskiri šildymai. Mūro garažas. Blokas nuo Parko. Kaina apžiūrėjus ir susitarus.
6 kamb. mūras. Arti Parko ir 71 St. Platus lotas, garažas. $17,500.00.
2 butų med. 1½ aukšto namas. Naujas gazu šildymas. 50 p. lotas. Garažas. Marquette Parke. $15,500.
Išnuomotas 2 butų mūras. 2 po 5 kamb. Atskiri gazu šildymai. 2 blokai nuo parko. Reikia savininko $26,600.
Puikus mūro namas. 2 butai, gražūs 6 kamb. viršuj ir 3 kamb. sausam beismente. Garažas. Arti parko $21,900.

VALDIS REAL ESTATE
7051 S. Washtenaw Av. RE 7-7200

NAMŲ REMONTAS
PRIEINAMA KAINA
Taisau ir naujai įrengiu vonias, virtuves ir naujas lubas. Įrengiu rambarius rūsy. Dažau.
Zigmas. Tel. 651-9625 ar 778-0838

Įvairių prekių pasirinkimas, motociklai, šaldytuvai, maistas, doleriniai CERTIFIKATAI IR AUTOMOBILIAI
COSMOS PARCELS EXPRESS
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629
3333 S. Halsted, Chicago, Ill. 60608
Tel. WA 5-2737; 254-3320
V. Valantinas

BUTŲ NUOMAVIMAS
Namų pirkimas — Pardavimas — Valdymas
Draudimai — Income Tax
Notariatas — Vertimai
BELL REALTY
J. BACEVIČIUS
6455 S. Kedzie Ave., 778-2233

ŠIMKUS REAL ESTATE
NOTARY PUBLIC
INCOME TAX SERVICE
Tvarkingai patarnauja visais Real Estate reikalais. Be to čia veikia Notariatas, daromi ir liudijimai, vertimai, užpildomi pilietybės pareiškimai ir įvairūs blankai.
4259 So. Maplewood, CL 4-7450

MISCELLANEOUS

VYTAUTAS ŽUKAUSKAS
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Gerų prekių didelis pasirinkimas Automobiliai, šaldytuvai, televizijos, doler certifikatai, maistas, akordeonai.
2608 W. 69th St. Chicago, Ill. 60629
TELEF. — WA 5-2787.

NAMŲ APŠILDYMAS
Taisau senus ir įdedu naujus pečius. Pigiai išvalau ir alyvinius perdirbu dėl dujų. Įdedu vandens šildytuvus. Kreiptis —
A. BANYS — 447-8806

"Drauge" galima gauti visokių vizitinių kortelių, atspausdintų įvairiom raidėm. Kainos visiems prieinamos. Greitai atliekamas užsakymas.

A. VILIMAS
MOVING
Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų
823 WEST 34th PLACE
Tel. FRontier 6-1882

IŠNUOMOJAMA — FOR RENT
IŠNUOM. 3-jų kamb. butas Ciceroje. Naujai dekoruotas. Pečius ir šaldytuvas. Skambinti po 5 v. v. tel. 863-0092
Geroj vietoj išnuom. gydytojo ofisas (taip pat tinkamas dantistui ar kitai profesijai). Šalia Paramos krautuvės, kampas 69-os ir Maplewood Ave. Ten pat išnuom. 6 kamb. butas. Kreiptis tel. 476-0132
IŠNUOM. 2-jų kamb. butas vienam asmeniui, vyrui ar moteriai. Pageidaujami rimti asmenys. Teirautis tel. CA 5-4975 arba 776-3727
BUTAI — rinktiniams nuomininkams Best Agency, 2925 W. 63rd. PR 8-6032
Nelaukite, užsiregistruokit dabar. Aptarnauja pietvakarinę dalį 9 metus. Savininkai kreipkitės dėl patarnavimo nemokamai.

REAL ESTATE
70th & Artesian. 3-jų miegamųjų, mūrinis. Nauja gazo šilima. Garažas. Tik $18,500.
68th ir Artesian — 5 butų mūr., garažas ir medinis 4 kamb. namas prie gatvelės, viskas už $45,900.
45th ir Campbell, gerai prižiūrėtas 2 butų mūr. po 2 miegam., 2 kamb. rūsy, gazo šiluma. Garažas $28,500.
52nd ir Campbell, 3 butų medinis. Nebrangus. Tik $17,900.
40th ir Albany, 2 butų, mūr. Garažas. 4 kamb. medinis namas prie šono. Prašo $32,000.
57th ir Mozart St. 3-jų butų mūr. bungalow. $430.00 mėn. pajamų. Tik $26,500.00.
127-ta ir Archer — parduodama 10 akrų žemės. Prašo $7,900 už akrą.
71 ir Maplewood. 4 miegamų mūras. 2 maš. garažas. $19,900.
51 ir Homan. 3 miegamų mūras. 15 metų senumo. $32,500.
45 ir Campbell. 4 miegamų mūras. 8 m. senumo. $28,500.
67 ir Lawndale. Liuksusinis 3 miegamų, 15 metų senumo mūras. $38,500.
70 ir Fairfield. 3 apartmentų mūras. 18 metų senumo. $43,500.
44 ir Talman. 2-jų butų po 3 miegamus mūrinis. $33,900.
65 ir Rockwell. Mūrinis, 2 po 6 kamb. $29,900.

DRAUDIMAI — INSURANCE
Namų pirkimas bei pardavimas
Butų nuomavimas
Namų, mašinų, sveikatos ir gyvybės
BUD'S REALTY
BALYS BUDRAITIS
4369 So. Archer Avenue
Tel. — 254-5551

MISCELANEOUS

TELEVIZIJOS
Spalvotos ir paprastos
Radijai
Stereo ir oro vėsintuvai
Pardavimas ir taisymas
MIGLINAS TV
2346 W. 69th St. — Tel. 776-1486

HEATING CONTRACTOR
Įrengiu mieste ir užmiesty naujus ar perstatau senus visų rūšių namo apšildymui pečius, air conditioning ir vandens boilerius. Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.
DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. Western Ave.
Chicago, Ill. 60609
Tel. VI 7-3447

MOVING
SERENAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli miesto leidimai ir pilna apdrauda.
TEL. — WA 5-8063

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ ir kitus kraštus
NEDZINSKAS, 4065 Archer Ave. Chicago, Ill. 60632, tel. YA 7-5980

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654

VALOME
KILIMUS IR BALDUS
Plauname ir vaškuojame visų rūšių grindis
J. BUBNYS — Tel. RE 7-5168

Apsimoka skelbtis dien. DRAUGE nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbimų kainos visiems prieinamos.

VYRAI IR MOTERYS
Gen. kitchen help
IMMEDIATE OPENINGS
Tel. — 467-2900
Ext. 3098

HELP WANTED — VYRAI
BROILER OR SAUTE MAN
EXPERIENCED
Full Time or Part Time
Call — 766-0250
Ask for FRED
Call before 2:00 P.M.

EXPERIENCED ELECTRONIC TECHNICIAN
For outside service. Good starting salary plus co. car and company benefits.
Call 261-3900 — DON KAZER

Andy Frain Security
HAS IMMEDIATE OPENINGS
Full — Part Time For
SECURITY GUARDS
Follow the most Elite Security Agency. No experience necessary. Good salary, complete benefits, uniform furnished. To qualify you must be 21, bondable & have neat appearance.
RETIREES WELCOME ! ! !
Apply in Person
Mon. thru Fri. 9 A.M. — 5 P.M.
Sat. 9 A.M. — 1 P.M
1221 No. LaSalle St.
Chicago, Illinois
An Equal Opp'ty Employer M/F

HELP WANTED — MOTERYS
DEPENDABLE LIVE-IN HOUSEKEEPER
for Dr.'s family. Own room, bath and colored TV. River Forest location Two daughters in college. One in High School. Salary open. Good home for right person. Recent references. Some English necessary. Tel. 383-3366 evenings & week-ends or VI 8-9940 days.

ĮSIGYKITE DABAR
ŠEIMA TAUTINĖJE BENDRUOMENĖJE
V. ČIŽIŪNAS
PLB Švietimo Tarybos leidinys, kuriame nagrinėjama šeimos įtaka vaikui bei jos vaidmuo, uždavinys ir svarba lietuviškai bendruomenei.
Pabaigoje nurodoma, kaip surašyti šeimos kroniką. Leidinys 95 psl. su kraujo giminystės ir svaininės giminystės rodyklėmis. Kaina 1.50 dol. Gaunama "Drauge".

Testamenta su legališkomis formomis bei afidavitais jau gaunami.
Tai nauja pagerinta laida.
KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI
— Paruošė —
dipl. teis. Pranas Šulas
Čia nuosekliai aptariamas testamentų reikalingumas ir jų galia, bei nurodoma jų forma ir paduodami pavyzdžiai ne tik pagal JAV veikiančius įstatymus, bet ir Vokietijoje, Anglosaksų pasaulyje bei Nepriklausomoje Lietuvoje.
Gaunama "DRAUGE"
Kaina su Legališkomis Formomis — $3.50; be tų formų — $3.00.
Illinois gyventojai prašomi pridėd 5 proc. mokesčiams.

Aloyzo Barono
IŠDŽIŪVUSI LANKA
Niekas taip giliai ir nevienpusiškai nesupranta įvykio, net ir nelaimingo, kaip Baronas.
Ir jis moka tai papasakoti.
Knyga 233 psl., kainuoja 4.50 dol. Galima gauti DRAUGE ir pas platintojus.

ĮSPŪDINGAS LIETUVIŲ MOTERŲ SUVAŽIAVIMAS VOKIETIJOJE

Vokietijos lietuvės moterys yra susiorganizavę į Lietuvių Moterų federaciją (VLMKF), kuriai priklauso 6 moterų klubai: Stuttgarto, Salzgitter-Lebenstadto, Bonn-Koeln, Muencheno, Hamburgo ir Rastatto. Ši mūsų moterų organizacija priklauso Pasaulio Moterų klubų federacijai (GFWC) pilnateisiu nariu.

Įspūdingas VLMKF suvažiavimas įvyko š.m. rugsėjo 20—22 d. Annabergo pilies rūmuose, Bad Godesbergo mieste. Tai buvo Vokietijos lietuvių moterų studijinis savaitgalis.

Kai VLMKF vadovybė tarėsi dėl suvažiavimo patalpų, tai buvo abejonių ar atsiras tiek dalyvių, kad pateisintų tokių erdvių Annabergo pilies patalpų parinkimą. Tačiau kai rugsėjo 20 d. pradėjo rinktis tos moterėlės ir privažiavo pilnas pilies kiemas, tai pilies rūmų šeimininkas kun. Urdze susirūpino, kur apnakvyndins tokį skaičių žmonių. Teko "okupuoti" ir patiės šeimininko dalį buto. Suvažiavime dalyvavo, įskaitant ir stebėtojus bei svečius, arti šimtinės.

Pirmoji suvažiavimo diena buvo numatyta registracijai ir vakare prie laužo susipažinimo vakarui dėlei. Bet lauke esant vėsiam orui, buvo apsispręsta visa atlikti salėje.

Po šeimininko pasveikinimo ir vakarienės, visi susėdo prie salėje sukurto židinio. Čia vyko pasikalbėjimai, deklamacijos, savos kūrybos skaitymas ir iki vėlaus vakaro skambėjo lietuviška daina. Ta proga K. Šimanauskas parodė garsinį filmą iš XX lietuviškųjų studijų savaitės, įvykusios pereitais metais Romuvoje.

Antroji suvažiavimo diena buvo skirta kultūrinei programai. 10 val. VLMKF pirmininkė p. E. Lucienė atidarė suvažiavimą ir, pasveikinus taip gausiai suvažiavusias atstoves, ptpražė tylos minute pagerbti miruses VLMKF nares. Po to, pareiškė, kad šio suvažiavimo tikslas yra šeimyniškoje atmosferoje pabendrauti, susipažinti ir surasti naujų idėjų moterų organizuotumui praplėsti. Suvažiavimui pirmininkauti išrinkta ponia Ivinskienė, o sekretoriauti ponia Glemžienė.

VLMKF vardu, p. Ivinskienė pasveikino namų šeimininką kunigą Urdze jo 65 metų amžiaus sukakties proga ir įteikė dovaną: odinį rankdarbį ir rožę. Kun. Urdze, dėkodamas už sveikinimus ir dovaną, pareiškė, kad jis čia, suvažiavime, jaučiasi kaip savoje šeimoje ir prašė visus dalyvius jaustis kaip savuose namuose.

Tėvas dr. Konstantinas Gulbinas, OFM, trumpoje, bet kruopščiai paruoštoje paskaitoje gvildeno Marijos Pečkauskaitės-Šatrijos Raganos kūryboje lietuvių kultūros įnašą į literatūrą. Nors paskaita užtruko tik apie 20 min. (tokios pageidavo suvažiavimo rengėjos), tačiau atsiradus keletui paklausimų ir palyginimais palietus visą eilę rašytojų, Marijos Pečkauskaitės amžininkų, paskaita išsivystė tarytum į lietuvių literatūros nagrinėjimą ir užsitęsė dar apie valandą.

Po paskaitos, kun. Urdze, neseniai lankęsis Rygoje ir ten susitikęs lietuvių katalikų ir evangelikų dvasininkų, vaizdžiai papasakojo savo patirtus įspūdžius apie dabar Lietuvoje esamą Bažnyčios padėtį. Jo pasakojimu, okupuotame Pabaltyje krikščionybė yra tikroje Golgotoje. Esą Lietuvoje MGB veržiasi į kunigų ir seminarijoj į klierikų tarpą, kad tik daugiau suniekintų bažnyčią. Tokiu būdu ne tik pasauliečių, bet ir kunigų tarpe nėra pasitikėjimo. Jis pats, kun. Urdze, asmeniškai patyrė, kad atvirai pasikalbėti, net su kunigais, tegalima tarp keturių akių, o jau jei atsiranda trečias asmuo — kalba nutrūksta.

Po skanių pietų, suvažiavimo dalyviai tuojaus susirinko į salę, kur K. Šimanuskas parodė du filmus: vieną iš pereitų metų moterų suvažiavimo Stuttgarte, o kitą iš Stuttgarto lietuvių moterų klubo 20-mečio šventės ir Motinos dienos minėjimo.

Programa buvo užbaigta linksmavakariu, kurio pradžioje meninę programą atliko Bonn-Koeln apylinkės lietuviai: solistė Panse-Šimaniukštytė padainavo visą eilę liaudies dainų, o Bonn-Koeln apylinkės jaunimo grupė, vadovaujama apylinkės pirm. Kiužausko, pašoko keletą liaudies šokių ir padainavo porą liaudies dainelių. Šokiams grojo akordeonas su visais elektriniais pastiprinimtis.

Trečioji diena buvo pradėta ekumeninėmis pamaldomis. 10 val. prisirinko pilna erdvi pilies koplyčia tikinčiųjų. Šv. Mišias atnašavo dr. K. Gulbinas, OFM, o turiningą pamokslą pasakė evangelikų kunigas Urdze. Abiejų konfesijų tikintieji sutartinai giedojo: "Pulkim ant kelių", "Prieš Tavo altorių", "Marija, Marija" ir kitas šventas giesmes.

Tuoj po pamaldų visos moterys susirinko salėje darbo posėdžiui. Čia VLMKF valdyba ir moterų klubų atstovės iš vietų padarė pranešimus apie veiklą, iš kurių matėsi, kad Vokietijos moterų veikla yra didelis lietuvybės palaikymo įnašas V.L. Bendruomenėje. Vietoje diskusijų buvo svarstoma moterų veiklos organizuotumo pagyvinimas, organizacijos išplėtimas, savišalpos reikalai ir kiti sumanymai. Savišalpos reikalu davė patarimų "Labdaros" draugijos pirmininkas J. Glemža.

Suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu, o po skanių pietų visi skirstėsi namo.

Budrus filmų kameros objektyvas visą suvažiavimo eigą uždokumentavo 120 mtr. ilgio spalvotame garsiniame filme.

Reikia pastebėti, kad šis Vokietijos moterų sąskrydis parodė, jog čia moterys pajėgtų suorganizuoti, toje pačioje pilyje, lietuvių moterų studijų savaitę. Tokios savaitės organizavimui visuomenė ne tik pritartų, bet ir visokeriopai remtų. Nors tai būtų didelis darbas, bet juk moteris darbo nebijo.

Baigiant tenka tik palinkėti mūsų moterims geros sekmės jų gražioje veikloje, o svetingam Annabergo pilies šeimininkui kunigui Urdze tebūnie visų širdinga padėka už taip rūpestingą suvažiavusiųjų globą.

K. Šim.

— Žmogus, kuris nepalieka savo kambario kertės, yra nesveikas savo kūnu arba siela.

Z. Krasinskis

Lietuvių kongrese Chicagoje. Nuotr. A. Gulbinsko

CHICAGOS ŽINIOS

KATALIKŲ MOKYKLOS

Chicagos arkivyskupijoje yra 405 pradžios ir 76 aukštesnės mokyklos su 224,121 auklėtinių. Kaip mieste, taip ir katalikų mokyklose auklėtinių skaičius šiemet yra sumažėjęs. Pradžios mokyklose mokinių sumažėjo 6%, bet aukštesnėse skaičius maždaug tas pats — 62,952.

APIPLĖŠTAS 176 KARTUS

Chicagos policininkas James Davern, 41 m., per paskutinius trejus metus buvo apiplėštas 176 kartus. Jis laukia ir daugiau apiplėšimų. Mat, jis keliauja Chicagos susisiekimo priemonėmis naktį, persirengęs, vaidindamas snaudžiantį, įsikaususį ir, kitų policininkų padedamas, gaudo užpuolėjus.

RADIOAKTYVUS SMĖLIS

Buvo laikinai sulaikytas susisiekimas Sighland Parko ir Lake Forest priemiesčiuose, kai ten iš sunkvežimio iškrito 18 statinių truputį radioaktyvaus smėlio. Užtruko 5½ valandos, kol tą smėlį nuvalė. Smėlis buvo natūraliai radioaktyvus, kaip šviečiančios laikrodžių rodyklės, rastas Atlanto pakraštėse. Smėlis buvo gabenamas pirkėjui į Olandiją.

DALEY TEBĖRA POPULIARUS

Net 77% apklaustų žmonių pareiškė, kad Chicagos meras Daley gerai atlieka savo darbą ir net 51% parciškė, kad jis vėl turi kandidatuoti į merus. Apklausinėjimą Chicagoje pravedė "Sun-Times". Daley tuo džiaugiasi. Jis pareiškė pirma atsiklausiąs gydytojų, tada nusprėsiąs apie kandidatavimą.

LEOPARDAS UŽPUOLĖ BERNIUKĄ

International Amphitheatro patalpose, Chicagoje, 8 mėn. cirko leopardas, ištrūkęs iš narvo, užpuolė 13 m. berniuką M. Dwyer, kuris pardavinėjo riešutėlius, ir jį apdraskė. Jam buvo suteikta pirmoji pagalba Šv. Kryžiaus ligoninėj.

DIDŽIULĖ LABDAROS RINKLIAVA

Bendra Chicagos labdarų rinkliava, pavadinta Mercy vardu, vyksta visame mieste. Vidurvakarių valstijose norima surinkti 40,100,000 dol. Rinkliava sekmadienį buvo garsinta visose bažnyčiose.

NEGRAI IR LOTYNAI CHICAGOJE

Chicagos mieste negrai ir iš Lotynų Amerikos imigrantai sudaro 40% visų gyventojų, darbų mieste jie turi 24.7%. Miesto valdybos tarnautojų yra 1,862, jų tarpe negrų 18.8%, o Lotynų amerikos 1.2%.

PRANCŪZŲ ARCHEOLOGAI SURADO SENIAUSIUS BŪSTUS

Prieš keletą metų prancūzų archeologų ekspedicija, vadovaujama Anri de Liumlėjaus, netoli Terra Anata bulvaro, Nicoje, tyrinėjo gerai išsilaikiusias senovinių stovyklų liekanas. Įdomių radinių rasta Mindelio ledyninio periodo sluoksniuose (maždaug prieš 300,000 m. amžiaus).

Stovyklos buvo išsidėsčiusios nedideliame Viduržemio jūros užutekyje, kurio lygis tada buvo 20 m. aukštesnis už dabartinį. Žiedadulkių ir kriauklių liekanos rodo, kad klimatas buvo gerokai vėsesnis ir drėgnesnis, kaip šiuo metu.

Žmonės kūrėsi kopoje, rėvoje ar paplūdimyje. Ištysusių ovalų formos laikinų būstų pėdsakai yra nuo 8-15 m ilgio ir nuo 4 ligi 6 m. pločio. Vienas seniausių būstų buvo taip pat ovalinis, tankiai apdėtas akmenimis. Vidurinėje linijoje rasti stulpų pėdsakai. Kiekvieno būsto centre buvo židinys. Tai mažas grindinys arba negili duobė, pripildyta pelenų ir anglių. Į šiaurės vakarus nuo židinių rastos neaukštos sienos, sukrautos iš akmenų arba žvirgždo. Jos saugojo ugnį nuo vėjo.

Būstuose ne tik būdavo dorojamas laimikis ir ruošiamas valgis, bet ir gaminami kelių rūšių primityvūs ginklai iš įvairių pakrantėje surinktų akmenų. **jm**

Trylikos Metų Mirties Sukaktis

A T A

Sophie Barcus

pagal tėvus Laurinavičiūtė

Gyv. 7159 S. Maplewood Avenue

Mūsų mylima motina ir senelė [illegible] val. ryto sulaukus 63 m. amž. G[illegible] apskr., Užvenčio miesto. Amerikoj

Paliko giliai nuliūdusius du [illegible] anūkus Terry, Michael ir Sophia, brolį Ch[illegible]nce, brolienę Elizabeth ir jų šeimą, mirusio brolio William Lawrence žmoną su šeima, brolvaikius Anthony Steeples, su šeima, Valeria Sobastian su šeima ir velionės a. a. Susan Lytle šeimą, kitus gimines, draugus ir pažįstamus. Lietuvoje paliko pusbrolį Tomą Laurinavičių su šeima.

Velionė priklausė SLA 208-tai Moterų kuopai, Amerikos Legiono 271 Dariaus ir Girėno posto moterų pagelbiniam vienetui ir Chicagos Lietuvių Moterų klubui ir kitom draugijom.

Mūsų brangiajai motinai ir senelei pagerbti už jos sielą Šv. Mišios buvo atnašaujamos spalio 9 d., 8:00 v. r. T. Jėzuitų koplyčioje. Prašome visus gimines ir draugus velionę prisiminti maldose.

Mes Tavęs, mūsų brangioji, niekuomet neužmiršime, Tu pas mus jau nebegrįši, bet mes anksčiau ar vėliau pas Tave nueisime. Tebūna Tau lengva ši šventa žemelė.

Šią trylikos metų mirties sukaktį liūdnai pamini

DUKTĖ, ANŪKAI, BROLIS IR KITI GIMINĖS.

Laidotuvių Direktoriai

MAŽEIKA & EVANS

6845 SOUTH WESTERN AVENUE

TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

A. † A. DANUTEI PENIKIENEI

per anksti palikus savuosius, vyrui GERIMANTUI, dukrytėms, motinai ALBINAI STRIMAVIČIENEI-KRULIKAITEI, broliui VYGANTUI ir kitiems giminėms reiškiu gilią užuojautą ir kartu liūdžiu.

Juozas Matusevičius

Brangiam tėvui

A. † A.

ALEKSANDRUI POCIUI mirus,

sūnų, administracinio komiteto pirmininką skautininką ALEKSĄ POCIŲ ir jo šeimą giliai užjaučiame.

Nerijos Tuntas

A. † A.

Teisininkui BALIUI PARAMSKUI mirus,

pedagogei N. PARAMSKIENEI bei jos MAMYTEI ir dukrai DANUTEI nuoširdžiausią užuojautą reikia

Lietuvos Dukterų Draugijos Washingtono Skyrius

A. † A.

ALEKSANDRUI POCIUI mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiame jo sūnui ALEKSUI ir marčiai ZINUTEI.

Marytė ir Vytis Radzevičiai

Gilaus skausmo valandoje, netekus mylimos

A. † A. DANUTĖS PENIKIENĖS,

jos vyrui GERIMANTUI PENIKUI, dukrelėms, T. PENIKIENEI, DUNČIŲ šeimai ir visiems artimiesiems reiškiame nuoširdžiausią užuojautą ir kartu liūdime.

Ona ir Jonas Šeputai

Danguolė ir Jurgis Jurgučiai

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

Autorius LEONARDAS ŠIMUTIS

Veikalas, kuriame pavaizduota tūkstančiai veikėjų ir veidų tekste bei iliustracijose, aprašyti Amerikos lietuvių rūpesčiai savo tėvų kraštui Amerikos ir tarptautinių įvykių fone. Skaitydamas rasi save, savo brolį, tėvą, dėdę, kaimyną ar Sibire kenčiančio brolio ar sesers lietuvio balsą.

Knyga gaunama **DRAUGE, pas ALT skyrių valdybas** arba **ALT Centro Įstaigoje, 2606 W. 63 St., Chicago, Ill. 60629. Tel 778-6900. Kaina $10.00**

Mylimam Tėvui mirus,

p.s. ALEKSUI POCIUI

ir jo šeimai

gilią užuojautą reiškiame.

Lituanicos Tunto Vadija

JAUNUOLIŠKA LIETUVA

ano meto jaunuolių išgyvenimuose

ANAPILIO PAPĖDĖJE

Karolė Pažėraitė

Šiame romane aprašo Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo metus 1918 - 1922 mokslus einančio jaunimo nuotaikose, atšaukdama mūsų atmintin daug žinomų ir nežinomų asmenų.

Knyga kainuoja $5.00. Gaunama "Drauge" ir pas platintojus.

EUDEIKIS

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

Laidotuvių Direktoriai

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

4330 South California Avenue

Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas YArds 7-1741

PETKUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

—TEVAS IR SŪNUS—

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-4

1410 S. 50th Ave., Cicero TOwnhall 3-2108-09

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS C. LACKAS (LACKAWICZ) IR SŪNŪS.

2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672

2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213

11023 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4410

PETRAS BIELIŪNAS

4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

APLINK MUS

× **Inž. Antanas Rudis,** aktyvus Amerikos lietuvių visuomenininkas ir politikas, dalyvauja šio sekmadienio popietės programoje Liet. tautiniuose namuose, 3 val. po p. Visuomenė kviečiama popietėje dalyvauti ir arčiau susipažinti su A. Rudžio veikla ir siekiais.

× **Dr. J. B. Jerome,** ALRK federacijos pirmininkas tarnybos reikalais išvyko į Šveicariją. Dr. J. B. Jerome yra pasaulio sveikatos organizacijos vaistų ekyriaus pirmininkas. Be profesinio darbo Genevoje, dr. J. P. Jerome kartu su žmona žada paatostogauti Prancūzijoje ir Portugalijoje.

× **Aldona Zailskaitė** spalio 5 d. supažindino Chicagos Aukšt. lit. mokyklos mokinius su ateitininkų organizacija.

× **Irena Lukšytė,** žinomo senosios lietuvių išeivių kartos veikėjo Kazio Lukšio duktė, kartu su savo vyru Franic Goddard atvyko į Chicagą. Franic yra Jet Propulsion laboratorijos Pasadenoje direktoriaus pavaduotojas ir sėkmingai darbuojasi aeronautikos srityje kartu su dr. Arvydu Kliore. Irena — chemikė. Abudu domėjosi "Draugo" dienraščiu, įsigijo lietuviškų knygų.

× **Jonas Narbutas,** spaudos darbuotojas ir autorius, nuolat gyvenąs Montrealio mieste, Kanadoje, atvyko į Chicagą ir lanko savo pažįstamus. Buvo užsukęs į "Draugą", susipažino su laikraščio paruošimo darbu ir įsigijo lietuviškų knygų. Po poros savaičių grįžta atgal Kanadon.

× **A. a. Angelė Masiulienė - Jankauskaitė,** sesuo Elenos Turauskienės ir Birutės Prapuolenienės mirė Paryžiuje spalio 1 dieną.

× **Juozas Samušis,** Hot Springs, Ark., atnaujindamas prenumeratą aukojo 5 dolerius. Ačiū.

× **Stasys, Vera ir Marija Ž. Daugėlai M. D.** iš Washington D. C. prelato Krupavičiaus paminklui paaukojo 50 dol. (pr.)

× **Akademinės skautijos** 50 metų sukakties minėjimo centrinė akademija įvyks spalio 19 d., šeštadienį, 7:30 val. vak. Jaunimo centre. Kalbės dr. J. Gimbutas. Koncertinėje dalyje pasirodys sol. D. Stankaitytė ir muzikas A. Vasaitis. Visuomenė kviečiama dalyvauti. (pr.)

× **Pasiklausykite sol. Birutės** Aleksaitės dainavimo. Koncertas rengiamas spalio 13 d., sekmadienį, 3 v. p. p., Jaunimo centre. Bilietai Marginiuose ir Margutyje. (pr.)

× **Už šviesios atminties Mariją Sleževičiūtė-Mackevičienę,** dešimties metų mirties liūdną sukaktį minint, šv. Mišios bus atnašaujamos Šv. Kryžiaus bažnyčioje, spalio 11 d., 8:30 val. ryto. (pr.)

× **TERROS PREKYBOJE.** 3235-3237 West 63rd Street, Čikagoje, kiekvienai dovanų progai, kiekvienam namų išpuošimo reikalui — rinktiniai dalykai europėjinis kristalas, porcelianas, dekoratyvi įvairi stalo sidabrai, puošnios gėlių vazos, medžio inkrustacijos ir paveikslai, porcelano ir medžio figūros ir daugybė kitų daiktų, surinktų Vakarų Europoje. Taip pat visada dideli gintaro, auksо ir kitų papuošalų rinkiniai. (sk.)

× **Dabar patogus laikas** atidaryti taupymo sąskaitą — **MUTUAL FEDERAL B-VĖJE.** Moka 5¼ iki 7½% už padėtus pinigus. Dėl smulkesnių taupymo sąlygų atsilankykit **2212 W. Cermak Rd., arba skambinkite tel. 847-7747.** (sk.)

× **Muz. Aloyzas Jurgutis,** neseniai pabėgęs iš okupuotos Lietuvos, spalio 11 d. 7 val. vak. penktadienį. Švč. P. M. Gimimo parapijos salėje atsakinės į pateiktus klausimus, liečiančius dabartinę okupuotos Lietuvos padėtį. Kviečiami visi dalyvauti, ypatingai laukiamas jaunimas.

× **Šv. Kazimiero seserų** rėmėjų 55-ji metinė vakarienė įvyks spalio 20 d., sekmadienį, Marijos aukšt. mok. patalpose. Visi kviečiami dalyvauti ir paremti šį rėmėjų pobūvį.

× **Studentų ateitininkų d-vės** susirinkimas įvyks šį sekmadienį, spalio 13 d. po 9 val. šv. Mišių, Jaunimo centre. Po susirinkimo bus iškyla.

× **Šv. Vardo draugijos** Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoj metinės trijų dienų rekolekcijos ruošiamos lapkričio 1-3 dienomis Šv. Pranciškaus vienuolyne, Mayslake, Oak Brook, Ill. Norintieji rekolekcijose dalyvauti prašomi iš anksto registruotis vakarais pas išvykos vadą Ed. Doveatą vakarais telefonu: 434-9589.

× **Rekolekcijos moterims** įvyksta lapkričio 1-3 dienomis Cenacle vienuolyne, 11600 So. Longwood Dr. Teirautis informacijų pas dr. Jonę Meškauskienę, tel. PR 6-9801.

× **Šv. Teresėlės d-jos** ruošiama žaldmų popietė įvyks 1:30 val. p. p. Švč. M. M. Gimimo parap. mokyklos salėje šį sekmadienį 1:30 v. p. p.

× **Cicero Šv. Vardo draug.** nariai dalyvauja šv. Mišiose šį sekmadienį, 7:30 v. r.

× **Elvyra ir Ričardas Semėtai,** atvykę iš Melbourno, Australijos, aplankė "Draugą", pasidžiaugė spaudos darbu ir "Draugui" paremti paaukojo 20 dol. Svečiams iš tolimos Australijos nuoširdžiai dėkojame.

× **Apie Chicagos Lietuvių operą** kultūrinėje vakaronėje šį penktadienį Jaunimo centre kalbės muzikos kritikas Balys Chomskis. Jo žodis bus pailiustruotas Operos dainavimo ištraukomis iš įvairių operų.

Šios programos metu vėliau bus pirmą kartą viešai mecenatams, spaudai ir visuomenei pristatyta šiame sezone statomoji opera, jos solistai ir meno vadovai.

× **Romualdas ir Cecilija Stasiūnai,** Phoenix, Ariz. neseniai atšventė savo vedybinio gyvenimo 50 metų jubiliejų, kuris buvo labai gražiai prisimintas, paminėtas spaudoje ir kitur. Stasiūnai yra "Draugo" skaitytojai nuo 1924 metų. Sukakties proga jie parėmė ir savo dienraštį, prisiųsdami 10 dolerių auką. Nuoširdžiai dėkojame.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

ATVYKSTA NEGIRDĖTA DAINININKĖ

Daugelis Chicagos lietuvių gerai prisimena šių metų balandžio 21 d. Margučio surengtą dainos, smuiko ir šokio koncertą, kuriame programą atliko A. Pakalniškytė, B. Pumpolytė ir V. Karosaitė. Tą pačią dieną Bostono lietuviai gėrėjosi sol. Birutės Aleksaitės dainavimu, Laisvės varpo radijo programos surengtame koncerte. Praslinkus pusmečiui, B. Aleksaitė atvyksta į Chicagą ir spalio 13 d. pasirodys Margučio rengiamame koncerte Jaunimo centre.

Sol. B. Aleksaitė

Reikia pasakyti, kad B. Aleksaitės debiutas Amerikoje buvo 1973 m. prieš pat Kalėdas, muz. Juliaus Gaidelio vadovaujamam Šv. Kazimiero lietuvių parapijos chorui atliekant programą Bostono TV stotyje. Ta proga solistė atliko giesmę Panis Angelicus. Šiemet, be rečitalio Bostone, turėjo progos dainuoti konservatorijoje, o taip pat ir Elizabeth ir Providence lietuvių surengtuose koncertuose. Visur susilaukė šilto įvertinimo.

Birutė Aleksaitė atvyko į JAV baigusi Varšuvos konservatorijos operos klasę. Prieš išvykdama buvo pasirašiusi sutartį su vienu teatru. Tačiau sutartį teko nutraukti gavus pakvietimą iš JAV. Dabar studijuoja ir tobulinasi Bostono New England muzikos konservatorijoje. Į Chicagą atvyksta su plačiu repertuaru. Programoje: Mozarto, Shuberto, Shumanno, Debussy, Verdi kūriniai. Taipgi padainuos eilę lietuvių kompozitorių kūrinių, įskaitant ir čikagiškių Vl. Jakubėno, D. Lapinsko, A. Vanagaičio ir J. Žilevičiaus harmonizuotas dainas.

Sol. Birutė Aleksaitė, gimusi ir brendusi svetur, puikiai kalba ir rašo lietuviškai. Spalio 13 d. atvykime į Jaunimo centrą susipažinti ir pasiklausyti jos dainavimo. **P. L.**

VILNIAUS DIENA

Tradicinė Vilniaus diena bus minima šiais metais spalio 13 d., sekmadienį, Jaunimo centre. Išvakarėse, spalio 12 d., per M. ir A. Rudžių vedamą radijo Forumą bus programa, skirta Vilniui. "Varpo" redaktorius Antanas Kučys kalbės Vilniaus tema. Deklamuos stud. Aušra Cibaitė ir bus transliuojamos ištraukos iš vilniečio muz. Juliaus Siniaus kūrybos. Iškilmingos pamaldos tėvų jėzuitų koplyčioje bus 11 val. Šv. Mišias atnašaus ir pamokslą pasakys kun. Jonas Borevičius. Pamaldų metu giedos Tadas Rūta, vargonais pritariant muz. M. Motekaičiui.

Po pamaldų prie žuvusių dėl Lietuvos Laisvės paminklo įvyks pagerbimas lietuvių, žuvusių kovoje dėl Vilniaus. Aukurą uždegs prof. Stasys Dirmantas. Vainiką padės Vilniaus K. L. s-gos Chicagos skyriaus pirmininkas agr. Juozas Lekas. Žodį tars dr. Vyt. P. Dargis. Apeigoms prie paminklo vadovaus LKVS "Ramovė" Chicagos skyriaus pirmininkas Andrius Juškevičius.

Lietuviška visuomenė kviečiama dalyvauti tradicinėje Vilniaus dienoje.

Vilniaus Krašto Liet. s-ga

ŽEMĖS ŪKIO AKADEMIJOS 50 METŲ MINĖJIMAS

Žemės Ūkio akademijos 50 metų sukakties minėjimas prasidės spalio 12 d. 11 val. tėvų jėzuitų koplyčioje pamaldomis. Šv. Mišias atnašaus vysk. Vincentas Brizgys, pamokslą pasakys kun. Pr. Garšva, giedos sol. Audronė Simonaitytė. Vargonais gros muz. Monigirdas Motekaitis. Tuojau po pamaldų prie Lietuvos Laisvės paminklo bus pagerbti mirusieji. Po to Jaunimo centro didžiojoje salėje bus akademija, kuri tęsis apie pusantros valandos.

Mūsų visuomenė kviečiama šią ŽŪA auksinę sukaktį savo gausiu atsilankymu pagerbti. Įėjimas visiems laisvas. **a. i.**

PADIDINS KOPŲ PARKĄ

Indiana Dunnes, čikagiečių mėgiama lankyti vieta, padidės. Atstovų rūmų vidaus reikalų komitetas nusprendė už 53.2 mil. dolerių nupirkti ir prijungti prie pardo dar 5,323 akrus žemės.

Tėvynės ŽVAIGŽDUTĖ

Įsteigtas Lietuvių Mokytojų S-gos Chicagos skyriaus
Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siųsti: 7045 So., Claremont Avenue, Chicago, Illinois 60636

MAMOS PASAKOJIMAS APIE LIETUVĄ

Mano mama labai mažai atsimena, todėl kad ji buvo labai maža, kai išvažiavo iš Lietuvos. Mama pasakojo, kad ji gyveno rudam name ir turėjo didelį kiemą. Tame kieme buvo didelis vyšnių medis. Ir mano mama vis norėdavo vyšnių skint, bet po tuo medžiu buvo didelis šulinys. Jos mama vis bijodavo, kad ji neįkristų į šulinį ,tai ji jai neleisdavo skint vyšnių.

Mama dar atsimena, kad ji turėjo kiaulę. Ji tai kiaulei priraudavo žolės ir ją šerdavo. Mama turėjo didelį vilkinį šunį, jo vardas buvo Musė. Musė buvo išmokintas nunešt mano mamos tėtei pietus į darbą. Jis kiekvieną dieną nešdavo ir nė vieną kartą nesuėdė pietų. Vėliau rusai tą šunį nužudė. Jie pašėrė jį mėsa, sumalta su stiklu. Kai rusai atėjo į Lietuvą, mama su savo tėvais turėjo išbėgti, bet kada nors žadame visi sugrįžti.

Rikis Lizdenis, 4 sk.
Bostono lituanistinė m-la

GERA PRADŽIA

Pereitą vasarą aš su drauge Rima stovyklavau Dainavoje. Netoli barakų, miškuose, apsigyveno penki laukiniai šunys. Jie pasirodydavo labai retai, bet dažnai girdėdavome jų kaukimą miške. Seselės ir vadovai rūpinosi, tai mudvi su Rima nutarėme išaiškinti šunų misteriją.

Per laisvalaikį išėjome į mišką ieškoti šunų pėdų. Praleidome visą laisvalaikį ir, kai jau ruošėmės grįžti į barakus, pamatėme senas bet dar gerai matomas pėdas. Jas sekdamos, priėjome takelį, kuris skilo į dvi šakas. Čia pėdos pasuko į kairę pusę ir dingo. Staiga krūmuose kažkas sujudėjo. Tai buvo šunys!

Išsigandome, bet pamažu eidamos mėginome kalbėtis, nes žinojome, kad šunys pajutę žmones bijantis jų, tuojau užpuola. Penki šunys sekė mus iki šokių salės ir, kažko pabijoję, apsisuko ir nubėgo sau.

Kitą dieną per mišias šunys ilgai kaukė. Po mišių visa stovykla nuėjo prie ežero, o aš su Rima lipau į Rambyno kalną. Take radome senų pėdų, kurios vedė aukštyn į kalną. Deja, reikėjo greit grįžti į barakus. Kai nuėjome į sporto aikštę, staiga visi penki šunys mus apsupo. Mėginom būti ramios, nebėgom Kiek pasekę mus, jie išsiskirstė: vienas nubėgo į pelkes, kitas į krūmus, o likusieji pasileido į kalną.

Likus tik dviem dienom stovyklauti, mes pasiryžome surasti šunų landynę. Sekančią dieną pasukome jų ieškoti į krūmus, netoli sporto aikštės. Viename take užtikome senų ir naujų pėdų, net ir šunų lojimą išgirdome. Darėsi tamsu. Įsmeigėm pagalį į žemę, kad žinotume kur grįžti. Sekančią naktį vėl girdėjome šunų kaukimą ir buvo sunku užmigti.

Ryte mes nuėjome į tą pačią vietą, bet šunų neradome. Radom žvėrelių kaulų ir kitokių jų maisto liekanų. Grįžusios pranešėm vadovams apie šunų landynę, bet jau turėjome ruoštis kelionei į namus ir turėjom palikti savo atradimą. Grįžom namo patenkintos. Nors mes nebuvom tikri sekliai, bet tai buvo gera pradžia.

Rūta Pakštaitė, V a. kl.
mokinė, K. Donelaičio lit. m.

IŠSIGELBĖJIMAS

Seniai, labai seniai, kažkokioje valstybėje buvo toks įstatymas: nusikaltėlis, pasmerktas mirti, prieš bausmės įvykdymą turėjo traukti burtus. Į dėžutę būdavo įmetama du popieriukai: viename jų užrašyta "gyvybė", antrame "mirtis". Jeigu pasmerktasis ištraukdavo popieriuką su užrašu "gyvybė", jam būdavo dovanojama, o jeigu jis ištraukdavo popieriuką su užrašu "mirtis", tuoj pat būdavo įvykdomas nuosprendis.

Vienas tos šalies žmogus buvo nekaltai įskųstas, ir teismas jį nuteisė mirti, kad pasmerktajam neliktų jokios galimybės išsigelbėti, priešai bausmės vykdymo išvakarių naktį prisėlino (priėjo) prie dėžutės, ištraukė iš jos popieriuką su užrašu "gyvybė" ir pakeitė jį popieriuku su užrašu "mirtis". Dabar, kokį popieriuką pasmerktasis beištrauktų, jis negalėjo išvengti mirties.

Taip galvojo jo priešai. Bet pasmerktasis turėjo draugų, kurie sužinojo priešų piktus norus. Draugai perspėjo pasmerktąjį. Jie įkalbinėjo jį išaiškinti priešų nusikaltimą ir reikalauti, kad būtų patikrinta dėžutė.

Bet kaip nustebo draugai, kai nuteistasis prašė juos nuslėpti šį įvykį, nes tai jį išgelbėsią. Draugai ėmė galvoti, kad jis išėjo iš proto.

Rytą pasmerktasis, nesakęs teisėjams apie piktą savo priešų sąmokslą, traukė burtus ir buvo paleistas į laisvę.

Kaip jam pavyko taip laimingai išsisukti iš beviltiškos padėties? Kas parašys?

Pagalvė (holovščina) — piniginis atlyginimas už nužudymą. Jo dydis priklausė nuo nužudytojo asmens luomo ir lyties ir buvo smulkiai Statuto nustatytas. Moterų pagalvės dažnai buvo dvigubai didesnės negu to paties luomo vyrų pagalvės. Pagalvės skyrėsi nuo paprastų atlyginimų (naviazka) tuo, kad jos negalėjo būti mokamos pačiam nukentėjusiajam: Statutas nustato,koks giminietis kokiu atveju turi teisę į pagalvę.

(Iš žodynėlio prie "Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos 1529 metų statuto").

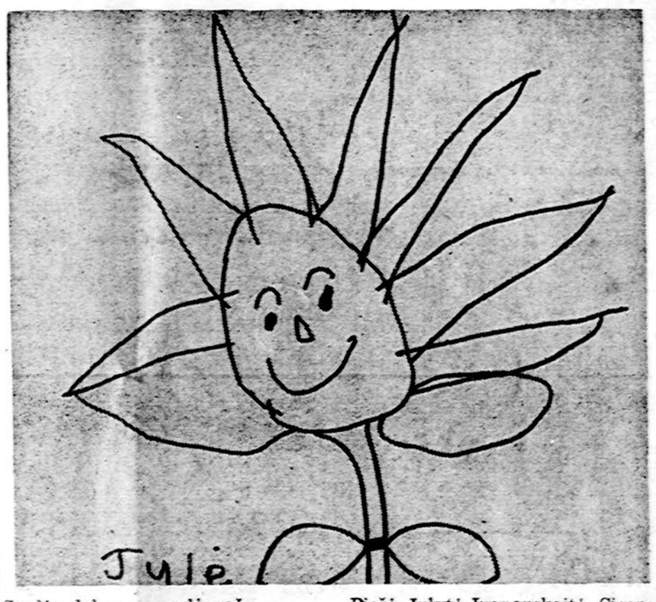

Saulės dukra — saulėgrąža. Piešė Julytė Ivanauskaitė, Cicero vaikų darželio mokinė

IŠGĄSTIS

Vieną dieną, kai mano mama ir tėtė išvažiavo į krautuvę, mes keturi vaikai pasilikome namie. Aš su broliu žiūrėjome televiziją. Mes kažką išgirdome prie durų. Išsigandome ir nubėgome į viršų. Mes laukėme, kol jis ateis į vidų. Nesulaukę, mes visi keturi nuėjome pažiūrėti, kas ten buvo. Nieko negirdėjome ir nematėme. Už kokios valandos mūsų mama parvažiavo. Mes jai viską papasakojome.

Gaja Pemkutė,
Dariaus Girėno lit. m-los mok.

MAMA, NORIU VALGYTI

— Mama, ar aš galiu eiti į parką?

— Ne, Gintarėli. Dabar eik ir sutvarkyk savo kambarį.

— Bet...

— Ne! Tik eik!

Gintarėlis nuėjo į savo kambarį. Bet jis girdėjo savo draugus žaidžiant lauke, išlipo pro langą ir nubėgo pas juos.

Po kiek laiko Gintarėlio mamai pasirodė labai keista, kad jis tiek ilgai neateina į virtuvę. Ji nuėjo į jo kambarį, bet ten jo nerado.

O Gintarėlis žaidė su draugais. Jis buvo labai išalkęs, bet vistiek dar žaidė.

Mama labai rūpinosi. Lauke temo, o Gintarėlio dar nebuvo.

Staiga Gintarėlis prisiminė, kad turėjo sutvarkyti savo kambarį. Pradėjo greitai bėgti namo. Jis tyliai lipo atgal į kambarį. Galvojo, kad sutvarkys greitai savo kambarį, ir niekas nežinos, kur jis buvo.

Įlipo į kambarį ir mato: mama sėdi ant jo lovos.

— Kur buvai, Gintarėli?

— Lauke.

— Kodėl ėjai?

Labai norėjau.

— Ar tu žinai...

— Mama, aš labai atsiprašau, kad išėjau. Aš tau viską vėliau paaiškinsiu, o dabar prašau duoti man valgyti.

Lina Paškevičiūtė,
Marquette Parko Mok.

GAIDYS

Miestietis berniukas atvyko į kaimą pas senelius atostogauti.

— Kas atsitiko su mūsų gaidžiu? — sako senelė. — jau trys dienos, kai jis negieda.

— Senele, tu pamiršai jį užsukti — atsakė berniukas.

GALVOSŪKIŲ ATSAKYMAI

1) Grūdo daigas ir grūdas.

2) Tose pasaulio dalyse, kur dalis teritorijos yra už poliarinio rato. Tokios pasaulio dalys yra: Europa, Azija, Amerika ir Antarktida.

3) Pirmame šimtmetyje.

4) 1 — Hudson. 2 — Gangas. 3 — Spree. 4 — Rio Grande. 5 — Nilas, 6 — Ohio, 7 — Yangtze. 8 — Susquehanna. 9 — Missouri, 10 — Dniepras, 11 — Shannon. 12 — Arkansas, 13 — Temzė, 14 — St. Lawrence. 15 — Mississippi, 16 — Sena. 17 — Willamette. 18 — Tiberis, 19 — Volga, 20 — Delaware, 21 — Potomac.

5) Kiškis.

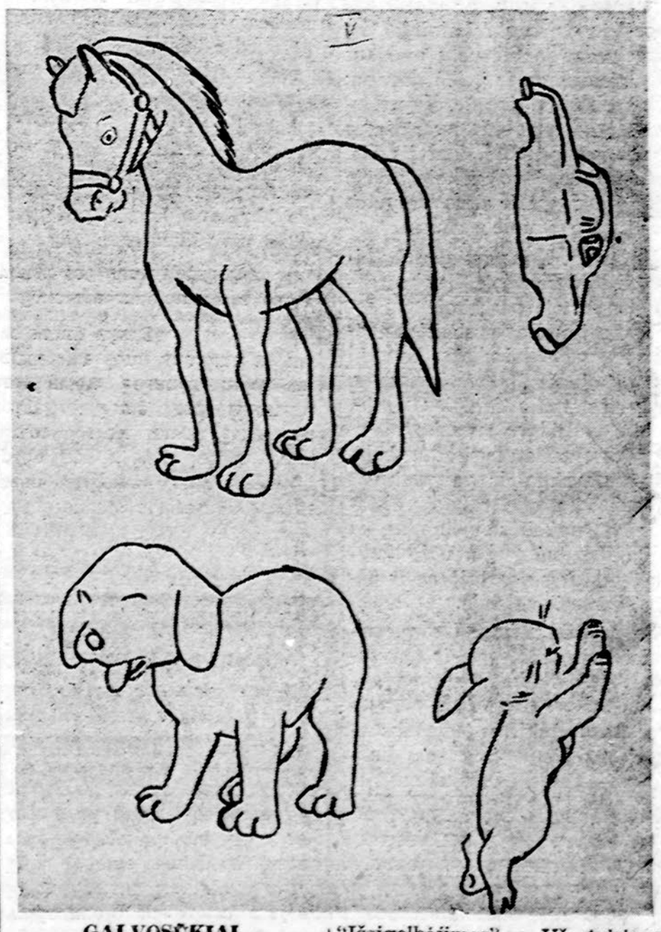

GALVOSŪKIAI

I
(mįslė)
Kas samanotas gimsta?
(10 taškų)

II
Kurioje jūroje negalima paskęsti? Kodėl?
(5 taškai)

III
Perskaitykite šiame T. Žv. numeryje išspausdintą straipsnį "Išsigelbėjimas". Už teisingą išsprendimą gausite 15 taškų.

IV
Parašykite, kuriame šimtmetyje vokiečiai apsigyveno Lietuvos pasienyje, jei tai atsitiko 1230 metais?
(5 taškai)

V
(Žiūrėkite piešinį). Gerai įsižiūrėję į piešinius pažymėkite, kas netvarkoje. Už gerai patikrintą darbą gausite 5 taškus.